

SZERKESZTŐSÉG:
 BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11.
 Telefon száma 788.
 KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
 CSAK BÉRMENTÉS LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
 Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
 Egy évre . . . 40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
 Egy fél évre . . . 20 kor. | Egy hónapra 3 kor 60 fill.
 Kézírt: 8 óra Németországba 12 korona.
 Franciaországba, Orosz, Török, Görög, Spa-
 nyolországba, Svájc, Románia- és Szerbia-
 valamint amaz országokba, melyek a postaszer-
 ződéshez tartoznak, negyedévre 15 korona.
 Egy szám ára 12 fill.

EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR
 főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY
 széplrodalmi főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11.
 Telefon száma 708.
 HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ
 KÖZLEMÉNYEKET FELVÉSZÁ KIADÓHIVATAL
 Főosztályában fogadják: Jóna F. Jones
 & Co. 31. Hős. Párt. Montmartre.
 Londonban főosztályunk: Telesi József
 11, Bloomsbury Square.
 Frankfurtban a K. Németországi királdíjazás
 vezérkísérője Daube G. L. és Társa,
 valamint Orosz földjén.
 Bécsben: Danneberg I. L., Kumpfgasse Nr. 7.
 Haasenstein és Vogler I., Wallfischgasse 10.
 Moska Radoff Selterstraße Nr. 2.
 Oppelk A., Stuebenstraße Nr. 2.
 Schickel Henrik, I., Wallfischgasse Nr. 14.
 Zürichben: Orell, Füssli & Co.
 és valamennyi hirdetési iroda.

Mai számunk főbb közleményei:
 Vezérellek: A kétféle sas és a két farkú oroszlan.
 Interpelláció a sérelmekért.
 Körber békit.
 Kötés és ravatalon.
 Egy tudós emléke.
 Muzgó képek.
 Jókony támadás.
 Katholikus naggyűlés.
 Elefogytlan!
 Esterházy páter megnódt.
 A villamos aldozatán.
 Egy rossz törvény.
 Tára: A nagy por. Irta: Eötvös Károly.
 Egy léggömbös. Irta: T. Sz.
 Regény: A balai diadala. Irta: Gabriele D'Annunzio.

A kétféle sas és a két farkú oroszlan.

(K.) A két fenevad alkudozik. Eddig az osztrák sas vagdosott a csúréval a cseh oroszlan felé, a cseh oroszlan csapkodott az osztrák sas felé kétféle farkával, — marni, verni, pusztítani akarták egymást. Mind halálig. Most meg szépen együtt ülnek, tanakodnak, alkudoznak, s ki akarnak egyezni ötven százalékra.

Azaz, dehogyan akarunk. Nem is fogunk. Csak Körber doktor akarja, Körber kívánja, ő próbálgatja: az osztrák miniszterelnök.

Hogy miért akarja ezt Körber ur, nem lesz nehéz kitalálni, noha csavarodott az ő eszejárás, mint a csiga háza. Körber doktor ugyanis — úgy vélik mi — egy szomorú estén, a mikor már félig agyonbeszélte Széll Kálmánt és félig agyonbeszélte Széll Kálmán által, nagy szomorúságában leült elmélkedni, s illetéknéppen okoskodott:

— Bolond a helyzet. Határozottan bolond. Széll ural már esztendők óta tülekedünk, s nem bírnak egymással. Egyikünk se akar engedni, vagy ha engedünk, csakis ellenengedmények árán tehetjük. Igaz, hogy én be fogom csapni Széll urat, föltétlenül becsapom. De ezzel még mindig nem vagyok künn a vízből. Mert az ilyen becsapás érdem ugyan s nagy siker, de sajnos, hallgatni kell róla, azok miatt a kurucz magyarok miatt. A sikeremet tehát titkolnom kell, s Ausztria nem fogja látni csak azt, hogy bizonyos dolgokban én is engedtem. Szóval oda lesz a népszerűségem . . .

Idáig jutván, Körber megrázta a fejét, s tovább elmélkedett:

— Oda lesz a népszerűségem. Jaj he nagy kár érte. S miért lesz oda? Egy kiegyezésért, a mely ugye lesz

kiegyezés. Nem fogadja el ugye az obstruáló parlament . . .

— Nem, nem fondorkodik tovább a kis hamis. — Ilyen üzletekbe én nem megyek bele. A népszerűséget odaadom, kiegyezést meg ne kapjak, — hol itt a haszon? Egészen másképp fogjuk csinálni a dolgot. A kiegyezés csak hadd maradjon egy ideig kiegyezés. Hagyom lebegni ég és föld között, mint Mahomed koporsóját. Magam pedig körül nézek a magam portáján, az én népeim között. Megpróbálom őket kibékíteni, s közösen ráusztatni a magyarra. A cseh oroszlant az ő kettős farkával és az osztrák sást, az ő dupla fejével. Ha sikerül a dolog, nagy ember leszek, mert megmentetem e közhaza békéjét. Hanem sikerül, akkor sincs nagy baj, — akkor a sarkamra álok a magyarokkal szemben, s nem engedek egy hajszálnyit se az álláspontomból. Szóval népszerű ember, nagy férfi leszek mindenképp. Vagy a nagy békeközvetítő leszek itthon, vagy a nagy ellentálló kifélek. S ilyenépp megmarad a jó nevem, megmarad a jó tárcám, s végezetül megmarad a jó kibuvóm is: a provizorium . . .

Tízet egy ellen, ilyenformán okoskodott a kacskaringós eszjárású Körber doktor, mielőtt összehívta az ausztriai pártok konferenciáját, a melynek egy új nyelvtörvény-tervezetet adott be apetitóriumnak, a reichsrath megnyitója előtt.

Hogy milyen ez a nyelvtörvény, hasznos-e a csehnek, kedvez-e a németnek, minket édes-keveset érdekel. Az ő kórságukra készült medecszina, nekünk mindegy, akár edes, akár keserű, akár beveszik, akár a Dunába öntik. Csak kuriozumképen emeljük ki, hogy ez a tervezet is nyelvtörvényeket osztja a cseh és morva területeimre. Édesen komikus módon. Ilyenformán:

1. egy nyelvű cseh terület,
2. egy nyelvű német terület,
3. Kétnyelvű vegyes nyelvtérület . . .

Egyék meg: az ő vegyes nyelvtérületeiket . . .

De itt van a baj. Már mint a Körber urék baja. Nem akarják bevenni. A csehék ezt mondják:

- Erről a tervezetről nem is lehet csevegni . . .
- A németek viszont ezt mondják: — Hogy ez a tervezet még rosszabb, mint a Badenié volt! . . .

„Unbittutbar“, ez a szó jött a csehnek és a németeknek is a nyelvére, a nyelvkérdésről lévén szó.

Az egyforma feltortyanás a két félről egyrészt azt mutatja ugyan, hogy a Körber ur tervezete talán nem is olyan rossz, de másfelől azt igazolja, hogy ezen az alapon németek és csehek aligha fognak odaát a Lajthán egymás nyakába borulni.

Nem lesz hát béke Ausztriában, de lesz két felől is obstrukció.

S mi lesz a kiegyezéssel? Mert, ha béke nincs, minek Ausztriának a kiegyezés? Főképp minek Körbernek, a ki itt is, ott is kénytelen volna a népszerűségét feláldozni?

S legfőképpen, — ez a kérdések kérdése, — mi van a válsággal? Mert ma egy hete még válság volt. Lemondtak a kormányok itt is, ott is. De a lemondásokat, a szakítást, a válságokat eltették jobb időkre. Ha tréfas kedvünk volna, azt mondanák, jégre tették a válságot, a míg az osztrák helyzet tisztázódik.

Most ez már megtörtént. Az osztrák helyzet tisztázódott, legalább tisztázódott olyképp, hogy bizonyossá vált, hogy nem fog tisztázódni. De azért még sincs se kiegyezés, se válság. Pedig kívánatosabb volna már egy bizonyos válság, mint két bizonytalan helyzet . . .

Interpellációk a sérelmekért.

— A holnapi ülés. —

Ujra üsszél holnap, szerdán a képviselőház és a hosszú vakációt követő rövid szünet után most már nyilván együtt is marad. A főszeletéről szóló fenyegetés egyelőre nem éri újabb aktualitást és Széll nyilatkozik fog, hogy mi munkát tervez a Ház számára.

Am ennek előtte, vagy ha utána is, újabb keserűségekért, a nemzet újabb nagy sérelmeiért fogunk tölte számádat kérni. Még élénk hatása alatt vagyunk annak a lelkes számonkérésnek, amelyely a függetlenségi párt az öt hónapos szünet alatt összegyűjtött bántalmakat kívánt elégtételt s bár azóta csak rövid néhány napig nem volt együtt az országgyűlés, mégis ok van rá éppen elég, hogy hazafias érzékenységünk és közjogi állásunk ellen történt dolgokért a kormánytól feleletet várjunk.

Az egyik újabb sérelem az a szegényes botrány, hogy a kolozsvári Mátyás-szobor leleplezési ünnepélyének előestéjén a honvéd bandával a Gotterhaltét fuvatták, Kolozsvár hazafias polgársága ugyan méltán megfélemlít már maga is erre az otrombaságra, de éppen szó nélkül nem maradhat az országgyűlésen az a skandalum se, ami benn a júnus va-

rosban történt, amiért az ifjuság a Kossuth-nótát énekelte.

Meg kellett adnunk erre a feleletet. Ott mindjárt szemtől-szembe. Ott a hol a gyűlöletet az arcunkba szórták. És meg kell adnunk erre a feleletet benn a parlamentben is. Különösen és annál is inkább, mert az első est gyalkozatos sérelmét, a második estén a főherceg elutasításakor, újból megismételték.

Nessi Pál, a függetlenségi pártnak ez a temperamentumos tagja, mint szemtanú — és sajnos némiképp szenvedő fel is — fogja ezt kelleképp szótá tenni.

A másik és legújabb sérelem, a mely miatt szintén interpellálni készülnek, a mai hivatalos lapban van. Semmibe vevése a magyar állami és nemzeti önállóságának, a melyet a Budapesti Közlöny mai számában ad ocuol újabbban is föltüntettek, közreadva első helyen az osztrák császárnak egy kéziratát, a mely számunkra idegennek, Welsersheimb Jenő osztrák „Landwehr“-miniszter tábornagynak szól. A magyar hivatalos újságban adják nekünk tudtul, hogy az osztrák miniszter jubilál és a Lipótrendjelek a gyémántokat kapja.

Mi köztünk nekünk hivatalosan ahhoz, hogy mit csinál az osztrák császár? Nekünk csak a magyar királyival van dolgunk, se köztünk, se alkotmányunk nem ösmer más urat fölöttünk s ha neki loyaltással tartozunk s azt szívesen meg is tartjuk, minek zavarjunk meg utalnia sérelmekkel a magyar koronás fő urant való békés, becsületes, jó viszonyunkat.

Az ilyenek pedig nagyon is zavarják. Meg fogják kérdezni az ellenzék részéről, hogy miért teszik és miért tették ma!

Mindezt újabb sérelmek mellé sorakozik Rákay Lászlónak az a indítványa, a mely a kvóta döntéséről szóló királyi kéziratot, a melyet egyik ülésen már mint letárgyalt dolgot, csak ugy az egyszerű jelentések egyhangu referálásában morzsolják le, ismét tárgyalás alá kívánja vétetni. E tárgyhöz, mint értesülünk, több ellenzégi képviselő jelentkezik szólnak.

Azt az interpellációt, a melylyel majd Visontai Soma orsz. képviselő a tenger-szem ügyét teszi szóvá, nem a holnapi, hanem a szombati ülésen fogja megtenni.

És szó lehet a holnapi ülésen arról is, hogy a kiegyezés kérdésében ma újabb fordulat állott be, szinte bizonyos, hogy a miniszterelnök a kiegyezés mai újabb fordulatáról nem szól egy árva szót se. Már ő ugy szokta: beszél, beszél, csak arról a kérdésről nem, a melyről az ország hallani akar egyet-mást. Ha nem esaludunk a munka-programról fog nyilatkozni Széll Kálmán miniszterelnök, de a kiegyezés kérdéseinek legújabb fázisáról nem fog beszélni. Az ellenzék, a mely nemcsak a legerélyesebb harcra kész a veszedelmes tárgyalások és még veszedelmesebb megállapodások ellen, de amely a legnagyobb világszerte követeli, holnap is tudni fogja a kötelezettségét, s amennyiben a miniszterelnök maga nem nyilatkozik, módot fog keresni és találni, hogy nyilatkozatra szorítsa őt. Tehát érdekes harcokra lehetünk elkészülve a holnapi napra . . .

Körber békit.

— Az osztrák pártok egyezkedése. —

Az osztrák Reichsrath is megnyílik esőtörtökön és Körber egy ki nem elégitelt gyűlekezettel, belső vizzályokkal egymás ellen forrongó pártokkal találja magát szemben. Most próbálja összebékíteni, a sikernek nyilván nem nagy reményében.

Vezető czikkünkben szólnak az osztrák „helyzet“-ről, ott mondjuk el a véleményünket róla, itt pedig adjuk a Bécstől érkezett híreket arról, hogy miképpen ült Körber az igéreték özőntét a cseh-német Danaidák hordójába. Ime, így folyik a békítés:

Bécs, okt. 14.

A miniszterelnöki palotában délelőtt 10 órakor megjelentek cseh részről Pacak, Kramar, Strausky, Herold, Zacek és Brzard ifjú cseh képviselők, a konzervatív nagybirtokosság részéről Banquoy, Czermin és Silva Tarucca grófok, a cseh agráriusok részéről Zádworka, Prázek és Kubr képviselők. 11 órakor megjelentek a miniszterelnökkel a német néppárt részéről Deresch, Lemisch, Kindermann, Prade és Leininger képviselők, a német haladópart részéről Funke, Neische, Schöcker, Pergelt és Eppinger, az alkotmányos nagybirtokosság részéről herceg Fürstberg, gróf Thun Oszwald, báró Schirgell, Baertheimer és Stürgh gróf, a katolikus néppárt részéről Kathrein és Kern, a keresztény szociális párt részéről Lueger, herceg Liechtenstein és Axmann, a morvaországi németek képviselőiben Gross, Gütz, D'Elvert, Chari, Skene és Fuchs.

A csehek fogadásai alkalmával Körber átadta nekik a nyelvkérdésre vonatkozó föltételeket és arra kérte őket, hogy tanulmányozzák azt objektíve, de ne tekinték azt véglegesnek, mert ő sem tekinté azt megváltoztathatatlannak.

Pacak biztosította Körbert, hogy lelkiismeretesen fogják a javaslatot tanulmányozni.

A csehek a miniszterelnököt való távozásuk után azonnal megvitatták a javaslatot és elhatározták, hogy azt nem fogadják el, mert az abban foglalt feltételek fölött meg tárgyalni sem lehet. A német pártok vezetői megígérték Körbernek, hogy komoly és beható tanulmány tárgyává fogják tenni a javaslatot.

Dr. Funke, a németek képviselője válaszában örömeinek adott kifejezést, hogy a kormány nyilvánosság hozta az egész elabaratumot, mi által a német pártok vezetői megígérték Körbernek, hogy komoly és beható tanulmány tárgyává fogják tenni a javaslatot.

Maga a tervezet főbb kivonatban a következők:

1. A német nyelv eddigi terjedelmében használandó a katonai hatóságokkal és a csendőrséggel való egész érintkezésben és azoknak szolgáltatásban;
2. A Csehország, illetőleg Morvaországban kívül lévő hatóságokkal való érintkezésben;
3. A német nyelv használandó továbbá valamennyi tartományi hatóság által egy belső szolgálati érintkezésben, mint a hivatalos levelezésben, a haderő összes ügyekben, továbbá a központi föltérjeztett jelentésekben, valamint a szolgálati kimutatásokban, államirányításhoz való értesítésekben, jelentésekben, állami alkalmazottak minősítési kimutatásaiban, azoknál használandó valamennyi tartományi pénztárnál és hivatalnál olyan pénztári naplók stb. vonatkozásában, melyek a központi hatóságok használatára szolgálhatnak, ugyancsak a posta- és távíró-hivatalok, valamint a központi vezetés alatt álló állami

egyezése nélkül mérték meg, mert akkor eszelekedtek vele, a mikor a legedesebb államt aludta.

Különös! Mit akartak a zsidók? Ok nélkül ezt nem eszelekedtek. Ki kell puhatalni, gondosan az eset körülményeit. Ki tudja, mi szil ki a dologból?

Vizsgálóbíró, alügyész, a vizsgálat egész kétsége neki dől a dolognak. A király nevében megindul a gépezet, az állam erői egész pontra irányozvák; készülnek az idézések, kihallgatások, végére mehetetlen jegyzőkönyvek. Mivelhogy megmérték egy leánynak a teste hosszát. Igaz, hogy a hajzaszálka se görbült meg bele. Sőt nem is tudta, mert a legjobb alvásában volt, a míg mérték és még csak kis ujjal se nyúltak hozzá. De ez mind-egy. A zsidók fondorkodása ez a mérés, a titkot föl kell deríteni. Az is igaz, hogy harmincz-negyven ember szenved a börtönben. És a vizsgálat napokig eltarthat s az alatt az a sok ember ok nélkül szenved. Azok ügyét elővenni mégis fontosabb dolog lenne. Lélekre és igazságra is kellene adni valamt.

Mindegy. A leány mérés dolga a legelső.

A leány neve Tóth Borcsa, 16 éves, református vallású, eszlári származású, szolgáló lány.

Van Tisza-Eszlár-Ófaluban egy zsidó kiskorcsmáros, a neve Römer Jakab, ennél szolgál.

A leány korán kel, tehát korán is fekszik. A mint vacsoráját megesi s elmosogat: nyomban lefekszik s a mint fejét lehajtja, tüstént elalszik s alszik mélyen, mint a kő. Ágya a pitvarban van nyárón át egy kemény nyoszolyán. Az utczáról is látni lehet kivált holdvilágos éjjelen.

Az eset június 23-án történt éjszaka. Ő aludt nyugodtan. Oda lopózkodott ágághoz

Az Egyetértés tárczája.

A NAGY PER,

MELY EZER ÉV ÓTA FOLYIK S MA SINCS VÉGE.

IRTA: EÖTVÖS KÁROLY.
 MÁSODIK KÖTET.

XI.

Tünetek. Kalandok. Tévedések.

A vizsgálóbíró mesterkedésének nevetni való lett az eredménye.

Mert hát Braun Ábrahám lóva nem sárga volt, hanem szintén sötét peji. Az egyik sárga, másik fekete ló helyett tehát két egyeznű fekete ló volt a kocsi előtt.

Ez hát nem lehetett a tárkányi tetemzárlító fogat.

Azután Matyi döhányos kegyetlen bizton-sággal állította, hogy másnap hajnalban már visszakaпта kölcsön adott szekert, tehát az Tisza-Tárkányból ennyi idő alatt meg nem fordulhatott, de még odáig se érhetett volna el az a két rossz gébvel.

S a furfangos lótoló zsidó más meglepés-tesekkel is tudott szolgálni.

Először is bebonyozította, hogy ő balkézre kocsis, nem jobb kézzre. Tehát az éppen lehetetlen, hogy az ülésben ő ült volna jobb felől s Grósz ült volna balfelül. A vizsgálóbíró az ő nyers tapasztalatlanságával gorbombán akarta elútni ezt a kicsi dolgot. De az eszlári előjárók lóval bánó gazda-emberek s kinevelték a vizsgálóbírot. Igazat adtak a zsidónak. A hogy a balkéz, balláb sohase lehet jobb kéz, jobb láb: épp ugy nem lehet az, hogy a balkézre hajtó, ha ketten vannak az ülésben, a jobb oldalon üljön. Megbolondulna különben az ostor is, a gyeplő is, a ló is.

A legmulatságosabb mégis az volt, hogy a lótoló bebonyozította, hogy ő nem egy halott lányt, hanem három eleven zsidó asszonyt vitt akkor fuvarba, ugymin: Weiszsteinnét, Jungernét és Sarfienak az édes anyját. Hivatkozott Gerjákné és Nagy Istvánné keresztlyén asszonyokra, a kik látták, a mikor a három asszonnyal elindult Nyiregyházára és hivatkozott az éjjeli örökre, a kik látták, mikor hajnalban velük haza érkezett.

Smilovicot hát hiában tanították be Grósz és Klein ellen. Olyan tisztára hozták ezek a maguk dolgát, mint a napfény.

De hát mai napság, a mikor husz esztendő telt el az eset óta, mindenben önkéntelenül az a kérdés támad: vajjon miért kellett a vizsgálatnak a kétkerékű és négykerékű szekér s a sárga és fekete ló kérdé-sével annyit bajlódni, mielőtt tisztába hozta volna, hogy Grósz és Klein hol vette a holttestet?

Hiszzen az első kérdés, a főkérdés, sőt az egyetlen kérdés végre is abból áll, hogy ha az a két zsidó csakugyan holttestet szállított, hol vette azt? Honnan kerítette? Mikor, miként, ki által szerezte?

Faluhelyen holttestet észrevétlenül szerezni majdnem lehetetlen. Holmi szegény embernek éppen lehetetlen. Nagy városokban gazdag emberek nagy pénzzel s különböző ügyességgel és szerencsével nagy ritkán talán szerezhetnek. Kórházakból, tantermekből, halottnéző helyekről, temetőbeli halottas házakból talán szerezhetnek. Nagy koczka-zattal s az illető örök és kezelő személyek megvesztegetésével. Képzeltető regényírók, régi idők mesemondói beszélnek efféle esetekről. De hogy tiszaparti magyar faluban

két koldus zsidó észrevétlenül jusson holttesthez: nagy dolog ez még futó ötletnek is.

Izgattott időkben gyanakvó lelkek nyaralás képezelődése szörnyű képtelenségeket tud elgondolni. A titkos tanács sugalmazására akkor egész részletességgel tudtak beszélni arról, hogy a lemergi valamelyik kórházból miként sikkasztották el egy borotvált-testű zsidó asszony tetemét; miként szállították Máramaros-Szigetre; miként gondoskodtak arról Főgel Amsel és Mendelovics Niszen; hogy kerülhetett az Tisza-Eszlára Grósz és Klein kezébe; miként utazgattak ezek a tetemmel napokon s éjszakákon át a Tisza partján; miként vartak véletlenül jövő tulajdosokra: Smilovicra és Herskóra, s miként adták ezek a tetemet át Csepanicsnak és Matejnek, a két orosz tulajdosnak. Oly ostoba, oly esztelen, oly durva mesészöveget! Mintha két-három teljesen megbízható eszes ember ezt a tetemzárlítást nem százszor jobban és biztosabban végre tudta volna hajtani, mint husz-harmincz ismeretlen koldus zsidó és megbízhatlan tulajos! Mintha bármilyen elképzelhető ok lehetett volna arra, hogy a holttestet először szállítsák Máramaros-Szigetéről Tisza-Eszlára, onnan meztelenen fakó szekeren újra fölszállítsák Tisza-Szent-Mártonba, hogy onnan megint szállítsák Tisza-Dadág. S aztán ebben a hetekre terjedő egész bolond utazgatásban a millió szemű társadalom sehol se vegyen észre semmit, csak a vizsgálóbíró vegyen észre mindent, de ő se Nyiregyházán, törvényes kihallgatások rendjén, hanem Tisza-Lökön a csendbirtossal és a panduroknak segítségével.

Ez az egész felfogás és eljárás szomorú világot vet a vizsgálóbírónak s titkos tanácsosainak nemcsak elméleti állapotára, de erkölcsi felfogására is.

A száz meg száz ivnyi vizsgálati irathalmazban egy betű se fordul elő arra nézve hogy Grósz és Klein miként juthattak a holttesthez. Minden írás csak arra tör, hogy a holttestet ők szállították. Pedig hát addig csakugyan nem szállíthatták, míg valahonnan hozzá nem jutottak.

Egyébiránt nem terhelte őket semmi. Különös szerencsével hártottak el magukról minden gyanút. Semmiféle házkutatás se derített ki semmit. Ilyen nagy dolgot jelenté-nyen haszon nélkül nem végez senki. A két zsidó minden pénze alig volt több néhány fillérenél. De azért elzárták őket szigorun.

S a mit Grósz előre megmondott: szörül-szóra bekövetkezett. Koldussá lett mind a két család. Grósz felesége hat kis gyereke-vel együtt falusi kérégetésből tengette élet-mindaddig, míg csak ferje ki nem szabadult.

— Térjünk át azonban egyéb furesaságra. Junius végén s július elején a tiszadada-i holttest felbukkanása után sajtáságos hír kezdett szállingózni Eszláron. A hír azt mondta, hogy a zsidók egy éjjel egy keresztlyén leány holttestét, míg ez aludt, megmérték. Az eszlári öreg bíró valahogy tud-tára adta ezt a vizsgálóbírónak.

A vizsgálóbíró nagy dolgot látott ebben. Igaz, hogy a test hosszát megmérni sem nem fájdalmas, se nem veszélyes, se nem tilalmas. A katonai újonczokét mindig megméri. Most már a rabokét is megméri. Gyerekek, lányok gyakran mérköznek egymással. Játékból is, pajzánkodásból, kíváncsiságból is: melyik magasabb a kettő közül?

Nincs benne semmi.

Igaz. De itt keresztlyén lány testét zsidók mérték meg és éjjel mérték meg és bele-

EGYHÁZAK.

A katolikus nagygyűlés.

— Az első nap. —

A harmadik országos katolikus nagygyűlésre nem több mint negyezer katolikus hívő érkezett a fővárosba. A nagygyűlés rendező irodája ma egész nap permanenciában volt a molnári-utcai katolikus kör helyiségében. Az érkezőket az összes pályaudvarokon, valamint a gőzhajóállomásoknál feliratos táblákkal várták a rendezők.

A megállapított program szerint ma délután már meg is tartották a magyarországi katolikus egyesületek országos szövetségének közgyűlését, melyről tudósítónk a következőket jelenti:

Csávolszky József cz. püspök lelkes beszéddel nyitotta meg a gyűlést. Ezt követte az igazgató tanács évi jelentése, mely beszámol a II. kath. nagygyűlés határozatainak végrehajtásáról is.

A jelentés szerint a katolikus egyesületek köréből ma már 245 egyesület tartozik az Országos Szövetségbe. Hálával említi fel a jelentés a legérdekesebb és legnagyobb kath. egyesületeket, a Szent-István-Társulatot, mely súlyával növelte az Országos Szövetség tekintélyét. Hasonlóképpen hálával emlékezik meg a »Katholikus Legényegyletek Országos Szövetségéről« is, mely legutóbbi közgyűlésén minden kath. legényegyletre névbe kötelezőnek mondotta ki a szövetségbe való belemegyeését.

A nagyközönségre intézett felhívás nem talált ily kedvező fogadtatásra. Párfogó tagjai száma eddig mindössze 17, pártoló tagjai 82.

A jelentés szót aztán arról az országos szervezetről, melyet a szövetség abból a célból létesített, hogy minden esperesi körületben legyen az országos szövetségnek képviselője, legyen minden iskola mellett minden községben katolikus ifjúsági egyesület, különösen pedig szervezte az igazgató-tanács a fővárosi katolikus egyesületeket s azok számára egy külön fővárosi szakszövületet. Véget ért a beszámoló az igazgató tanács a múlt évi nagygyűlés határozatainak végrehajtásáról. E szerint:

a) A II. Országos Katolikus Nagygyűlés szikszegesen mondtotta ki egy keresztény szellemű krajczáros napilap megindítását. Ezt megvalósították;

b) A II. Országos Katolikus Nagygyűlés hangsúlyozta, hogy kath. iradalmi és tudományos társulataink mind szélesebb körben ismerttetessék meg, hogy a még forgalomban levő katolikus művekről könnyen hozzáférhető legyenek készíttessék.

A Szent-István-Társulat Tud. és Irad. Osztálya által s az Országos Pázmány-egyesület által kiküldött bizottság el is készítette ezt a jegyzéket, az Országos szövetség pedig megoldta azt a katolikus iradalmi és művészeti társulatok jegyzékével, s a katolikus lapok és folyóiratok jegyzékével 12,000 példányban adta ki ezt a katolikus könyvjegyzéket, ingyen, minden díj nélkül terjesztve el ezt a katolikus társadalom körében.

c) A II. Országos Katolikus Nagygyűlés foglalkozván a Szabad Ligezumi intézményével, hangsúlyozta, hogy ezek ellensúlyozására a katolikus körökben, egyesületekben kell a feladatokat, előadásokat mind nagyobb gondot fordítani. Az Országos Szövetség igazgatótanácsa behatárolta a feladatot ezzel a kérdéssel is. Mindezen előtt a vidéki katolikus sajtót kérte fel arra, hogy a nagyobb városokban tartani szokott Szabad Ligezumi előadásokat figyelemmel kísérje.

d) Kérnyit intézett a képviselőházhoz a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény revíziója tárgyában. Ezt a kérvényt megküldte az összes képviselőnek, hogy érdeklődésüket a kérdés iránt fejtse. Megküldte a katolikus egyesületeknek, hogy képviselőiket a kérvény támogatására nézve megkeressék. Ismertette a kérdést a sajtóban is s részben a sajtó, részben önkéntesültes újoncokat, hogy a törvényhatóság hasonló kérvényekkel járuljanak a törvényhozás háza elé.

e) Rövid ismertést készített a Szent Vincze-egyesületekéről, mely a »Patrona Hungariae« legutóbbi kis laposkáját képei s ennek legszelebb körü elterjesztését is magára vállalta.

f) Elkészítette a keresztény mértékletességi egyesületek alapszabályait, megindította a »Társulati Értesítő«-vel kapcsolatban a »Keresztény mértékletesség« című havi folyóiratot s már készülnek azok az apró népies ifjúsági lapok is, melyek ezer és ezer száma fognak harcolni a keresztény mértékletességi eszme érdekében.

A jelentés tudomásul vétele után még két indítványt tárgyaltak: a késmárki kath. olvasóköri indítványát, a mely a daloskörök szervezését és országos versenyek rendezését kívánja és Szombathelyi István indítványát a göllei olvasóköri névből, a mely a mezőgazdasági munkáspénztárak helyi bizottságában kér nagyobb tétet a keresztény intelligenciáknak.

A nagygyűlésnek holnap délelőtt 10 órakor lesz első nyilvános ülése.

A misét ez alkalommal Császká György, kalcsoi érsek mondja. A közgyűlést ifj. gróf Zichy János nagyobb beszéddel nyitja meg, báró Horváth Károly veszméri püspök pedig a katolikus társadalmi tevékenységéről fog beszélni.

Délután a délelőtti közgyűlésen megalakított szakszövületek üléseinek, a papság pedig 3 órakor eucharisztikus értekezletet tart a budapesti katolikus kör helyiségében. Ezt követi 6 órakor a második nyilvános ülés. Ezen az ülésen gróf Széchenyi Imre fog felolvasni erről a kérdésről: Mi erőtől meg hitünkben? Október 16-án reggel 8 órakor gróf Majláth Gusztáv Károly mond misét és a 9 órai eucharisztikus kongresszus után déli 12 órakor kezdődik a disz-gyűlés a vigadó-nagyeremben, mely XIII. Leó pápa huszadik éves jubileumi ünnepe lesz. A disz-gyűlést a pápai himnuszal nyitják meg, mit a magyar kir. opera énekara ad elő. Ezután következnek Vaszary Kólos hercegprímás ünnepi beszéde, végül felolvassák a pápának a nagygyűléshez intézett levelét. Október 17-én a huszadik nyilvános üléssel bezárják a katolikus nagygyűlést. Ennek az utolsó ülésnek tárgyszora a következő:

1. Az ülése megnyitása. 2. Bejelentések. 3. A katolikus elvek érvényesítése az életben. Mondja: dr. Prohászka Ottokár, teológiai tanár. 4. A katolikus sajtó feladatairól. Mondja: dr. Margalits Ede egyetemi tanár. 5. A katolikus autonómia. Mondja: dr. Hortoványi József országgyűlési képviselő. 6. Kötelezésekkel, társadalomban, államban. Mondja: gróf Zichy-Nándor. 7. Jelentés a szakszövületek tanácskozásairól. 8. Záró-beszéd. Mondja: Szencsényi Pál, szécsi püspök. Deli évi órák a Katolikus Nagygyűlés tagjai diszbankjára gyűlnek a fővárosi Vigadó éttermében. Egy tételük ára 4 korona. A banketten a hölgyek is részt vesznek.

A mezőkeresztényi gyűlés. Református s általában véve protestáns püspökök akár otthon vannak egyszerű parókiajukban, akár körutaznak mekkor egyházközpontokban, környezetükből hiányzik minden fény, pompa s a legbágyabban nemes egyszerűség veszi őket körül. Éppen azért felütnék keltett mindenfelé Kun Bertalan püspöknek mezőkeresztényi fényes fogadtatása, melyet őt a kerületi közgyűlés alkalmából papi testület és világi híveinek serege megtisztelte. Mezőkeresztényre ugyanis, hol most a tisztánimeni kerület közgyűlést tartja, szombaton érkezett meg Miskolcra Kun Bertalan püspök. A pályaudvaron a diszbe öltözött papság élén Tóth Daniel esperes, a járás nevében Bónis Bertalan főszolgabíró, a város nevében Csengeri Béla üdvözölte a főpapot. A bevonulásnál száznál több fogott rendelkezésre, melyek nem bérköcsök, hanem a presbiterek gondnokok s világi előjárók magánfogatai voltak. Elvez járult még 60 tugu lovas banderium festői csoportja, hogy kiegészítse azt az igen imponáló menetet, melylyel a közszeretben és nagy tisztelőben álló főpapot a tisztánimeni kerület képviselői szállására kísérték.

A közgyűlés vasárnap megalapító ünnepével, az ifju papok felszentelésével kezdődött. A mezőkeresztényi nagy templom zulfogásig megtelt ebből az alkalomból nagy és diszes közönséggel. Az első ének elhangzása után Kun Bertalan, a 86 éves agy főpápastornak méltóságos alakja jelent meg a diszes szőcsökben, hogy elmondja általános ismert klasszikus szűcségek imáinak legszebbikét. Az ima után Kohutka János sárospataki teológiai akadémia ifju tanára tartott megalapító szűcsé predikációt. Ez volt az isztentiszteletnek első része, mely után következett az ifju papok felszentelése. Az egyházi törvények értelmében a gyengékedő bély Vay Béla főgondnok helyett Mészner Béla legidősebb egyházmegyéi gondnok intézett beszédet a kibocsátandó és felszentelendő lelkészekhez. Majd Radócsy György kerületi papi főjegyző lépett az emelvényre s felolvasta a föl-

szentelendő 19 ifju lelkésznek következő névsorát:

Dékán Lajos esenyéti, Erős Károly nádasi, Fodor Gyula kovácsvágási, Gőnczy Gábor vizsolyi, Maklári Károly ladházi, Fűrj Lajos tiszatartási, Maklári Ernő maklári, Nagy Béla egri, Solyom Gyula hartányi, Szentmártoni Dániel martonyi, Demeter Bertalan bodvai, Ablonczy Pál keleméri, Josvai Dénes szutori, Bogdáni József jablonczi, Lükő István barkai, Szabó István bécsi, Erdélyi János paláyi, Sára János hardiesai, Rácz József kiskisréki lelkész, Roboska József s-pataki tanár. A névsor és életirajzi adatok felolvasása után az ősz főpápastor ünnepi beszéde következett, melyben intőket, tanácsokat osztogatott az ifju lelképástoroknak. Széled, szives beszéde, méltóságos alakja a Biblián profétákra emlékeztetett. Majd feltette a felszentelendőknek a hivatalos hívteléseket, mire az ifju lelkészek letették a hivatalos esküt. Erre következett a felszentelés szertartása és püspök zárómája. A felszentelés után 300 területű közebed volt, melyen az első felkötözött Bónis Bertalan főszolgabíró mondta a püspökre.

Ruttkayné a ravatalon.

— Temetés előtt. —

Kossuth Lajos nővérének halála általános nagy részvétel mellett a fővárosban és szerte az országban, mindenhol ahol magyarság lakik. Meghatottsággal fogadták a gyászhit, hogy a nagy száműzött őrangyala, nemes ápolója, gyermekeinek nevelője és bujdosásának hű kísérője elkötözött imáron az élek sorában és szerte az országban, akit úgy imádtak. A gyásznak külső jelei is mutatkoznak. Sok magánépületre kitűzték a gyász-keresztet. A Múzeum-kört 23-iki gyászhatvan pedig már tegnap megkezdte a munkálatokat a ravatal felállítására. Gyászleplel vonták be a ház első emeleti erkélyét s ugyanott két hatalmas gyászlobogót lebegett az ősi szél. A megdicsőült magyar asszony lakását is feketével vonták be. A halottaz elszobából nyíló terebben nyugszik lépegettes ravatalon okszidált antik szarkofágban, a melyet több sor ósdi viaszgyertya meg kandeláber veszik körül. A ravatal detszaki növények díszlik s ilyenek vannak a koporsó fejtőjén is, fölötte díszes menyeczetel. Az elhunyt matróna viaszfehér arcán a szenvedés nyomai nem látszanak, fekete selyem ruhában, fején a megszokott fekete eszűcsővel nyugszik. A koporsó alsó részét rengek művi vadgalambszínű szemfedő takarja. A halottas házban igen sokan fordultak meg már eddig is, a kiket Kossuth Ferenc, Brajzay Kálmán és dr. Ambrovszky Lajos min. titkár fogadtak. Gróf Apponyi Albert levélben fejezte ki részvétét és sajnálatát, hogy sürgős teendő miatt nem jelenhet meg a temetésen. Láng Lajos miniszter sürgönyileg kondoleált és jelezte, hogy a temetésre eljön. Horvay János szobrász, a ceglédi Kossuth-szobor készítője, délután halotti maszokot vitt le Ruttkaynéról.

Ruttkayné Kossuth sírja mellé temetik Matuska Alajos polgármester terv szerint, úgy, hogy a matróna, mint életében, egy halálában is bájtya mellett lesz. Kossuth sírját körülvevő vasrácsozatot ugyanis a bejáró ajtóval szemben állították s itt assák meg a deszkával kitámasztandó sírt, a melyt majd ugyanoly rácsosai vesznek körül, mint Kossuth Lajosét.

A függetlenségi párt részvéte.

A függetlenségi és negyvennyolcas párt tagjai ma délután a párt Erzsébet-körti klubhelyiségében gyűléstek össze s onnét Thaly Kálmán alelnök vezetés alatt Kossuth Ferenc lakására meniek. Itt Thaly Kálmán a párt nevében megalapító beszédben fejezte ki Kossuth-nak Ruttkayné Kossuth Lujza halála alkalmából az egész párt részvétét. Megemlékezett az elhunyt jeles matróna kiváló erényeiről, hangsúlyozván, hogy a Lorántffy Zsuzsannának fajtájából való volt. Halála az egész nemzetet fájdalommal tölti el, de meg inkább azt a pártot, mely annyira méltányolni tudta a nemes urnó hönleányi tulajdonságait s azt az érdemet, a melyt Kossuth

Lajos mellett hosszú időközön át szerzett. Kossuth Ferencnek vigasztalásul át kívánja, hogy érje el atyja eszméinek megvalósulását.

Kossuth Ferenc meghatva köszönte meg a részvételt és barátai szeretetének nyilvánulását. Ez a szeretet az, amely őt megvigasztalja fájdalmában.

A főváros részvéte.

Matuska Alajos helyettes polgármester Kossuth Ferencnek a következő levelet intézte: Nagyságos Úr!

Mély fájdalommal és megilletődéssel értesültünk arról, hogy nagy hazánkfianak a haló porában immár itt pihenő Kossuth Lajosnak nővére, Nagyságodnak hön szeretett Nagynője, öz. Ruttkay Józsefné, született Kossuth Lujza urasszony e hó 13-án elhunyt.

Az egész nemzet osztalán fájdalommal tekint a ravatalra, melyen az agg urnó földi porhüvelyé nyugszik, mert ő nemcsak egy nagy korszaknak hőselelti tanuja, hazáját lángoló lelkes hönleánya volt, hanem egyszersmind oadaó, önfeláldozó és hű testvére Kossuth Lajosnak, kivel megosztotta a hontalanság keserü kenyerét és a megpróbáltatásoknak nehez napjait, a kit ápoló, követelt, el nem hagyott és őrangyalaként k sért a számkivetés hosszú idején keresztül addig, a míg a nagy vándor ki nem lehetett lelkét és a nemzeti kegyelet szárnyain pihenni közzük vissza nem tért.

Ép azért a hálás kegyelet érzésével tekintünk az örök nyugalomra tért nagy hönleány kiszenvedett alakja felé és őszinte fájdalommal és mélyen megindulva állunk szemben a Gondviselés ezen rendelkezésével.

Fogadja Nagyságod és fogadja a mélyen tisztelt gyászba borult család a szűcsővessző nyevben nyilvánított mélyen érzett őszinte részvételmét és fogadja egyszersmind azon óhajunk kifejezését is, valha Nagyságodnak mélyen sebzett szíve enyhületet találja ama felemelő tudatban, hogy a gyászban osztozik az egész ország és a ravatalt a szívből jövő igaz fájdalom érzései veszik körül.

Budapest, 1902. évi október hó 14-én.

Matuska Alajos s. k. h. polgármester.

A koporsóra.

A koporsóra az első koszorút egy ismeretlen nő küldötte. Koszorúk érkeztek még a mai napon a következő feliratokkal:

Szeretett nagynőnek — Ferenc és Lajos Tivadar. — Az Ambrovszky család ezzel a felirattal: Ilka, Béla, Dezső és Lajos. — Szeretett Lujza néneknek. — Gróf Benyovszky Sándor é felirattal: — Kedves Lujza néneknek. — Sándor és Mariska. — Makray Sarolta, Anna és Viktor-Lujza néneknek, a magyar nők büszkeségének. — Özevgy Csécsy Gusztávné tisztelete jelöl. — Halász Olivér. — Ruttkayné Kossuth Lujzának — Hálás emléke jelöl. — Dollány Gyula. — Tisztelettel, hálás emlékezzel Ruttkayné Kossuth Lujzának. — Ruttkayné Kossuth Lujzának — Az amerikai Kossuth-erkeleky tulajdonosa. — Kossuth Mihályné — Tisztelete és szeretete jelöl.

Van ezeken kívül számos szalgatókúli koszorú is, a melyeket egyes hönleányok tettek a ravatalra.

A temetés.

A temetésre vonatkozó holnap a következő falragaszokat adják ki:

»Kossuth Lajos azt üzenete... hogy a védtangyalnak, számkivetése hűséges osztályosának, imádot nővérének, Ruttkayné Kossuth Lujzának temetésén jelenjen meg a nemzet. Gyűlékezés ma szerdán délután 3 órakor a Múzeum-körtü Brajzay-ház előtt.«

Az elhunyt matróna kézírását közöljük itt, egyik legutolsó leveléből:

Handwritten signature: Ruttkayné Kossuth Lujza

vállalatok belső szolgálatában és kezelésében az összes forgalmi és üzemi ügyekben és az illető közvegek és hivatalok kölcsönös érintkezésében. Ezt nem tekintve, a csehországi tartományi hatóságoknál elvben különbséget kell tenni egy nyelvű cseh, egy nyelvű német és két nyelvű vidékek között. Egy nyelvűeknek tekintendők azok a bírósági kerületek, a melyekben az 1900-iki népszámlálás és ezután minden népszámlálás alkalmával a lakosságnak 20 százaléknál kisebb része a másik tartományi nyelvet használja. Minden más bírósági kerület két nyelvűnek tekintendő. E szerint igazodik a tartományi hatóságok egy nyelvűsége vagy két nyelvűsége is. Több bírósági kerületre hitelesítő hatóságok két nyelvűek, ha e kerületek egyike vagy többje más nyelvű, mint a többi.

Azonkívül a törvény még néhány konkrét hatóságot fog kijelölni (Prágában), a melyek a helyi viszonyokra való tekintettel két nyelvűeknek lesznek tekintendők. Hogy minél több legyen az egy nyelvű hatóság, a bírósági kerületeket bizonyos időn belül akként kell átalakítani, hogy a bírósági kerületek rendszerint csak egy nyelvű községeket, a közigazgatási kerületek pedig rendszerint csak egy nyelvű bírósági kerületeket foglaljanak magukban, természetesen, lehetőleg a lakosság kívánásainak és a forgalmi viszonyoknak tekintetbe vételével. A törvényjavaslat többi rendelkezési az egyes nyelvi kerületekre vonatkozó elveket foglalnak magukban.

A záróhatározatok a hivatalnokok alkalmazására vonatkoznak. A két nyelvű kerületekben lévő hatóságoknál kell számmal kell alkalmazni olyan hivatalnokokat, a kik mind a két tartományi nyelvet értik. Morvaországban a tartományi hatóságok elvben két nyelvűeknek tekintendők. E szerint a szolgálatkiváltó érintkezésben a fel nyelve irányadó, a belső szolgálati érintkezésben pedig olyan ügyekben, a melyek egy nyelven intézettek, el a headvány a szóbeli előterjesztés nyelve, egybékint pedig a viszonyoknak megfelelő nyelvet használandó. A hivatalos levelezés a tartományi hatóságok között a felek ügyében azon a nyelven történik, a melyen az ügy tárgyalatik. A hivatalnokok nyelvi képessége a tényleges szükségesség szerint itélendő meg.

Bécsből jelentik éjjel:

Bécs, okt. 14.

Egy kiadott kommuniké szerint a német pártok képviselői elhatározták, hogy a Csehországra és Morvaországra vonatkozó alapelveket külön tárgyalják és a klubokban és egyéb számba tesztelésekben tárgyalás alá hozzák, de a hozott határozatokat a német pártok közt kölcsönösen kiscserélik, hogy annak idején közölhessek a nyilvánossággal és a kormányjának a németek álláspontját az alapelvek szemben.

Az ifju-cseh klub, a konzervatív nagybirtokosság és a cseh agráriusok má közös tanácskozással a következő kommuniké adták ki: A miniszterelnökkel való értekezletre a cseh pártok köréből meghívott képviselő egyhangulag elfogadják egy tervezetet a nekik átadott alapelvekre adott válaszként. Ezt a tervezetet esítörtökön terjesztik jóváhagyás végett az egyes klubok elé és átadják a miniszterelnöknek.

Más oldalról jelentik:

Körber először is a csehekkel érintkezett. Odaadta nekik a nyelvkérdés tervezetét. Azt mondta, hogy ezt a kínos kérdést valahára rendezni akarja, mert erre sürgős szüksége van. (Elhiszitek neki.) Azt is kijelentette, hogy a kormány komolyan óhajja a végleges rendezkedést. (Mintha az éppen csak attól függne, hogy komolyan akarja-e a kormány!) Néhány percnyi találkozás és a tervezet betekintése elégséges volt a cseh vezéreknél, hogy a cseh sajtó utján nézetüket nyilvánítsák. A cseheknek ugyanis máris az a nézetük prima vista, hogy a tervezet alapján komoly megegyezés reményében tárgyalni sem lehet. A csehek tehát már eleve ürmöt öntöttek a Körber poharába. A Politik, Máriaeche Korrespondenz, Narodny Novosty egyértelemben elfogadhatlannak jelentik ki a tervezetet. Azt mondják, hogy a sokféle klauzula a német nyelv uralmának kiterjesztése érdekében történt. A csehek és morvák el sem tudnak igazodni a nyelvrendelet tervezetének utolsójében.

gazdája Römer Jakab s egy másik zsidó, Klein Ignác nevű, elővettek egy hüvelyk-mérő szalagot s a mint ott kinyújtózva fekiült: megmértek a feje tetejétől a talpáig. Ó ugyan nem tudja, nem látta, mert aludt, hanem Szalkai Eszter ismerőse jól látta, és beszélt neki is. Mióta a tiszadadai holttest előkerült: azóta különben is fél a zsidóktól. Az eset után nem is mert otthon hálni, hanem átment Szalkolczi Zsófiékhoz. Ott hált. Nem tudja, hogy vele mit akartak a zsidók. Sok zsidó jár gazdájához éjszakánként s ott a maguk nyelvén tanácskoznak, de ő nem érti beszédüket. Elbeszélte az esetet Oláh Zsuzsinak is, sőt azt is elbeszélte, hogy a zsidók bölendekleletet gyűjtének. Azt se tudja: mire való.

A mit a képzelő és álmodozó gyermek-lányka nem tudott: tudnia kell azt a vizsgálóbíróknak. Az a mérés súlyos tervet árul el. Junius 23-án ugyanis a szakértő orvosok észleléséből bizonyossá lett, hogy a dadai holttest nem Solymosi Eszter holtteste. A zsidók fondorkodása s áldetenszállítása tehát nem sikerült. Új kísérletet kell tenni. Új holttestet kell orozni s a Tiszába bocsátani. Azért néztek meg Tóth Boreza testét, vajjon ő alkalmas lenne-e? Az eltűnt lányka ruhája testére illenek-e? A bölendeklelet is alkalmas arra, hogy annak főzete kioltsa az életet. Ime a zsidóüldöző hírlapok meséje. Ezért fontos a mérés. Ezért kell azt gondosan megvizsgálni. A vizsgálóbíró nyomoz mindent s megidéző és kihallgat mindenkit. Römer Jakab és Klein Ignác semmit sem tudnak az egészről. Eszük ágában sem volt a Boreza testét mérgetni. Szalkai Eszter is kijelenti,

hogy bizony nem látta a mérést, csak azt látta, hogy a két zsidó ott áll s ott beszélget a Boreza fekvőhelye közelében. Szalkolczi Zsófi is kijelenti, hogy ő hozzájuk ugyan el nem járt hálni a Boreza.

Utóljára is az sült ki, hogy a Boreza leány csak úgy álmodta az egészet.

Az ideges bünös.

— Az Egyetértés eredeti tárcaja. —

Kimondták az ítéletet a bünös Baruch fölött: életfogytig tartó fegyház! Súlyos ítélet: némelyek azt mondják, hogy súlyosabb a bitónál. Ambar én ezt mindig kétségbe vontam. Amíg élet pislog az emberben, akármilyen hitvány és nyomorult is ez az élet, addig van remény is, és a mig remény van, addig az életörömekek egy sugara, egy hangulata is él az emberben. A bitó pedig minden bünösnek legiszonyabb jelvénye. Bünre előtt, bünre után, sötétségben, világosságban egyaránt ott mered lelki szemei előtt az iszonyú pózna az éj és sötétség minden rémeivel egyetemben. A legfelémlebb ezölöp, a melyre rettegve gondol, az egyetlen, a mitől minden áron menekülni akar.

Azonban akár életfogytig tartó fegyház, akár a halál a hóhér keze által: a földi igazságszolgáltatás végeztet vele és napirendre tér fölötte. Kivan egyenlítő minden. A fegyház kapuja megnyílik előtte és ő belép oda az örök rabság birodalmába, ahová a napsugár éppen olyan ritkán hatol be, mint amilyen gyakran látogat el oda a kétségbeesés. Földi vándorlását éppen úgy befejezte, mintha a hóhér végeztet volna vele. Leszámlál a társadalommal és a társadalom leszámlolt vele. Engem csak egy mozzanat érdekelt legjobban ebben a sok tekintetben szenzációs bünügyben: mi vitte rá ezt az embert a tett elkövetésére? Törvényszéki tárgyalásokon esküdött, bírót és gondolkozó laikust nem is érdekelheti talán más, mint ez. A benső,

titkos rugók, a melyek oly erősek, hogy elválasztják a bünöst a becsületlőt és a törvénytől: ez az érdekes probléma. Azt hiszem, az igazságos bírónak is, a ki keresi az igazat, néznie kell, hogy dereng-e még valami az előtte álló bünös lelkében; valami a miben megmaradt még a nemesség egy sugara? S volt-e ebből a sugárból valami a tett elkövetésekor? Ez a keresés enyhítheti talán az esküdteket, vagy a bírónak fel fogását, vagy szigoríthatja, a szerint, hogy talál-e benne még valamit, a mi legálabb emberileg egy szikrányit is értekes.

Végvártalásokon, azokon a tragikus utolsó leszámlalásokon a tett oka majdnem mindig kiderül. Az egészen nem nagy számuak ezek az okok: rablási szándék, bosszú, szerelmi féltékenység, kétségbeesés, önvédelem, nyomor; elvesztése az istenbe és emberekbe való hitnek; kéjes gyönyör a vérben; végső elajlásodás és még néhány ok, melynek felsorolása nem ide való.

De olyan ok, a melyre ez a bünös hivatkozott a maga védelmére, vagy magyarázatára, a bünösök világában csakugyan ritkaság számba megy. Nem is emlékszem, nyomor; elvesztése az istenbe és emberekbe való hitnek; kéjes gyönyör a vérben; végső elajlásodás és még néhány ok, melynek felsorolása nem ide való.

Végvártalásokon, azokon a tragikus utolsó leszámlalásokon a tett oka majdnem mindig kiderül. Az egészen nem nagy számuak ezek az okok: rablási szándék, bosszú, szerelmi féltékenység, kétségbeesés, önvédelem, nyomor; elvesztése az istenbe és emberekbe való hitnek; kéjes gyönyör a vérben; végső elajlásodás és még néhány ok, melynek felsorolása nem ide való.

Es itt úgy rémlik előttem, mintha egy pillanatra zajlanám leomlanának körülöttem a falak, a határok, a melyek a rétegeket egymástól elkülönítik, eltűnnek és messze perspektivát nyitna előttem ez a kijelentés. Ez a bünös, a kivel éppen most számolt le a földi igazságszolgáltatás, abban a betegségben szenved, a melyben a legtöbb ember és a mely betegséget a század nyavalyájának lehet mondani. Mert nem a tudóvész a század betegsége, hanem a nervozitás. Eddig csak szellemi munkásokat látogatta meg a betegség. Az élet harcában, az érdékek hajszája közben, miáltal a szellem örök feszültségben van és kimerül a gondolkodásban, tépelődésben, tervek kovácslásában, beíratkodott az idegekbe valami, ami finomab és ördöklőbb, mint a góresimibacillus: beturakodott valahogy egy fluidum az idegekbe, a mely ime, mekkora nyalyába ejtette az emberiség zömét!

Úgy tűnt fel előttem eddig, hogy fiatal, élereős, testi munkához szokott férfiakat elkerüli ez a betegség. A testi munka, azt hittem, nemcsak az izmoktól, de az idegeket, a lelket is erősíti. A kalapács, a tűz, a fújtató alkalmasnak látszott előttem arra, hogy távol tartson legalább a munkásoktól ideges tekezőt. Minél magasabban haladunk föl a szellemi munkások régióban, annál jobban látjuk kifejlődni az idegbetegségeket. Büntetés nélkül nem lehet a napba nézni. A szellemi világ napjában az idegbetegségeket és ragályoszerűen támadja meg a szellem munkásait.

Nem tudok más magyarázatot, mint azt, hogy most azok, a kik testi munkát végeznek, a világot átjáró tanok folytán, a melyek növekedésben vannak, mind jobban közelednek a szellemi munkásokhoz. Oda is behat tehát a közeleg, vagy érintkezés folytán, ennek a nyavalyának a csirája. Ott is rombol és pusztít, habár nem oly mértékben, mint a társadalomnak ugynevezett »magasabb« körében.

Ez bizony szomorú látványosság. Legalább egy réteget látnunk volna megkímélve ettől a

nyavalyától! Azt az osztályt, a mely testleiket megvédő napi munkát végez.

— Hiába volt! A baj epidémikus! vált. Hol az orvosság? Hol a menekülés? Hol a megoldás.

Mert ime, a mai tárgyaláson, a törvényszéki terebben, igazságot kereső esküdtek, bírák és figyelő auditorium előtt kiderült, hogy ez a nyavalya olyan mértékben dult föl egy lelket, egy ember idegeit, hogy ölni készítette. Oly arányokat öltött a betegség, hogy kivételtelen emberi mivoltából és a bün ösvényére lépett, amelyen örök homály és sötétség uralkodik.

Sajnáljam-e ezt a bünöst? Benne a tárgyalás egész folyamata alatt a nemességnek, az emberiségnek egy szikrányit sem tudtam fölfedezni. Természetnél fogva, de a bünnél fogva, a melyt elkövetett, ama bünösök közé kell őt sorozni, akik sajnálatot nem érdemelnek, akármilyen kemény sors éri is őket. Az emberélet, melyet elpusztított, megtorlást követel és ez elől elzárkózni nem lehet.

Es mégis!... Mintha újra hallanám, erősebben, mint valaha, a modern lelkévtörök, a Lombrozzók, a Kraft Ebingek téziséit, melyet a megfigyelés és gondolkodás mélységéből merítettek és amely röviden összefoglalva úgy hangzik, hogy nem börtönökre, nem hóhérokra van szükség a szenvedő emberiségnek, hogy a bünöstől megvédessék, hanem szanatoriumokra.

T. Sz.

A HALÁL DIADALA.

REGÉNY.

Irta: GABRIELE D'ANNUNZIO.

— Itt vannak. Ni. Itt vannak.

Előttük vonult el a menet. Szomoruan énekeltek és a meleg levegő szerelmesen szivta magába a hangokat.

Éljen Mária!

Mária éljen!

Lassan, nehézkesen haladtak előre. Szorosan egymás mellett tolongtak. Fejük fölött

Egy tudós emléke.

Korányi tanár emlékirata.

A budapesti kir. orvosegyesület ma tartotta LXV. évforduló nagygyűlését, melyen a magyar tudományos világ elsőbű tagjai megjelentek, hogy a nagygyűlés főtagját, Korányi Frigyes emlékiratát hallgassák.

— Ott láttuk Berzeviczy Albertet, Fraknói Vilmost, Medveczky Frigyeset, b. Harkányi Frigyeset, Chyzer Kornélt, Tóth Lajost, Hígyes Endrét, Bókay Árpádot, Bókay Jánost, Lenhossék Mihályt, Liebermann Leót, Thalhoffer Lajost, Generisch Antalt, Réczeyt, Klugot, Jendrassikot, Korányi Sándort, Müller Kálmánt, Havas Adolfot, Liebmann Mórt és az orvosi világ számos más tagját.

Az ünnepi ülést Tauffer Vilmos, udvari tanácsos, egyetemi tanár, az orvosegyesület elnöke nyitotta meg lendületes beszéddel, melyben visszapillantást vetett az egyesületnek 65 év eltelt történet megalapítására és kiemelt a mai nap jelentőségét, mely Markusovszky Lajos emlékének van szentelve.

Grósz Emil titkár előterjeszté jelentését a Balassa-díjról, mely Köcski Jenő és Roth Schultz Vilmos a vesebeteg anyagcserejéről szóló dolgozatának ítéltetett oda. Az «Orvosi Hetilap»-díjat pedig Imre József, a «vakáság okai a magyar alföldön» című dolgozatának ítéltetett oda.

Ezután az új pályakérdéseket olvasta fel a titkár.

Korányi Frigyes emlékiratára került azán a sor.

Első sorban saját tartalékaiból vett képeket vitt a hallgatóság elé, melyből származik előadónak ismeretese az akkor assistens Markusovszkyval. — Majd vázolja a 48-iki események befolyását a tanulmányjára és a pesti egyetemi életre. Március 15-én éppen Szaier előadása ért véget, mikor zivj az udvaron, a hol Petőfi, Jókay, Vasváry Pál, Bulyovszky Gyula s más 20-30 fiatal ember volt. A kéthetevény arca Petőfi ajkáról a Talpra magyar hangzott fel. Együtt ment a tömeg a Horvath-házban elhelyezett nyoma elé, a hol a «Talpra magyar osztagok», mint a szabadságot első termékét. — A rendszerezés oktatás megszűnt.

A megalakult új felelős magyar miniszteriumban b. Eötvös József vallás- és közoktatásügyi miniszter az egyetemi oktatás ügyében Balassa Jánost és Markusovszkyt hívta meg, a ki az «orvosi történelmi tanítását megvédte. Előadó a részvételt és értekezést. Majd a szabadságharcban Korányi mint orvos szolgált Markusovszky alatt. A szabadságharc leverése után nyomott hangulat uralkodott és Balassa hazafias működése miatt is elmozdított tanári állásától csak sok közbenjárásra foglalta el ismét helyét. Magán társaságban vasárnap délután gyűlt össze a fiatal tudósok, köztük Semmelweis, Hirschler, Lammitzer, Kovács Seb., Endre, Than Károly, Jendrassik és a többiek. — Balassa régi előkelő összeköttetéseit Bécsben felhasználta a Markusovszky érdekében, hogy a «sebészeti propedeutikából» magántanára képesítsék. Ebben csak az gátolta meg, hogy protestáns volt.

Markusovszky magánygyakorlatra adta magát, majd 1857-ben megalapította az «Orvosi Hetilap», melynek élén 1858-ig állt. Minden téren észrevehető volt az «Orvosi Hetilap» kedvező befolyása. Előadó Markusovszkyval tanulmányozta az egyetemi viszonyokat Európában, melyekhez képest hazánk rendkívül visszamaradt. Előadó, Markusovszky, Hirschler, Czernák tanár gyalog bejárta Felső-Magyarországot fűrdőt. Markusovszky meg számos ízben járt külföldön a közegészség, közegészségügyi viszonyok és közegészségügyi törvények tanulmányozására foglalkozott. Angliából hozta haza az orvosi könyvtár-társaság eszméjét.

A magyar tanítási nyelv az egyetemen, új szaklapok keletkezése, fiatal tudósok fellépése, orvostudományi ösztönzések fellendítették a magyar orvosi tudományt. Ehhez járult a politikai és lelki felébredés, Eötvös, Deák, Andrássy tünnek fel a látóhatáron. Markusovszky 50 éves korában a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban vállalt állást. Itt első sorban az egyetemi tanszabadság

magasan tartották keresztes botjait. Elöl a férfiak mentek. Utánuk az asszonyok, fehér homlokletőjükön arany ékszerekkel.

Éljen Mária! És az ó alkotása!

A tömeg lassan elhúzza, fájdalmas hangon énekel.

György visszafajított lelekzettel hallgatta őket, míg csak el nem vonultak. Az egész olyan misztikus hangot adott, mint a távolban, a hold fényénél, a tengerparton haladtak tova s énekük, halkán, átszűrődve jutott el fülehez.

Hippolyta, a ki ott állt mellette, egy akadémikus támaszkodva, megmozdult sem mert, nehogy megzavarja kedvese vallásos hangulatát.

György pedig e pillanatban csaknem gyűlölettel gondolt rá. Úgy tekintette őt, mint a ki egyetlen akadályt annak, hogy más életet kezdheszen.

— Ó az ellenséges elem. Gondolá. Amíg ő él, én nem léphetek arra az ösvényre, melyet óhajtok, mert hatalmas van fölöttem. És miképpen lépjek én birtokába egész leányemnek, ha annak nagy része az ő kezében van? Így nem kezdhetek új életet. Ez a szerelem akadályoz engem. Le kell győznöm s ettől az asszonytól meg kell, hogy szabaduljak...

Egyszer már halottnak képzelte őt... — Ha ő meghalna, eszményi anyag volna nekem az emlékedre. Ó pedig ebből a bizonytalan elkészítendőből biztos révbe jutna és megszabadulna egyszer s mindenkorra gyöngye, beteg és bűnös testétől... Rombolnák és bűn. Ez az elve annak, a ki szerelemben keres boldogságot!

Hippolyta hirtelen megrázkódott. Sajátos borzalom vert rajta erőt. Az ösmert habonára ez olvasta, szölt: — A halál rám mutatott... Mosolygott, György azonban, a sajátosog véletlen fölé esdőlőközve, azt képzelte, hogy Hippolyta kitalálta gondolatát.

Egyszerre emelkedtek föl. A kutya rémsen vonított.

törvényét dolgozta ki; a tanárok tudományos működésükért és ennek irányáért ne szenvedjenek. Tervezték, hogy a róm. kath. fakultás mellett görög katolikus és protestáns fakultás is létesíthessék.

Pénzügyi kalamitások, bár Eötvös halála lankasztól hatott Markusovszky munkájára. Csak mikor Trefort lett a közoktatásügyi miniszter, foglalkozhatott ismét Markusovszky tervei megvalósításával, melynek következtében létrejött az a nagy változás, mely a régi kétemeles hatvani-utcai egyetemi intézet helyett egész sorát teremtette meg a nagyszerű egyetemi intézeteknek. Nehezebb feladat volt a szellemi megújítása az egyetemnek, főként pedig az orvosi egyetemnek. Alkalmos emberek kiválasztása, szellemi fejlesztése és érvényre juttatása képezte feladatát. És ezt is okosan oldotta meg.

Az Orvosi Hetilapon kívül, mely nyílt fórumot képezett, volt Markusovszkynak egy hetenként összeülő vacsorázó társasága is, a Marchal szalóndában, a hol feszületlen érintkezett bizalmas barátával, és a hol számos fontos és nagy érdemeket hozott elő. Állások betöltésénél sosem a személy, hanem az ügy döntött.

Majd meghatározástól remegő hangon vázolja Markusovszky magánéletét.

Működése alatt 13-ról 22-re emelkedett a rendes tanszékek száma, gyógyszerészi, politechnikai tanítás megújított, orvosi könyvtárkiadó társaság működése, közegészségügyi kérdések éberbarátja és fejlesztése a «Szabadság» jelszava alatt. — A közegészségügyi tanács megalakítása, a közegészségügyi tanszék felállítás, mely első volt az összes európai államok között, és ennek Fodor József által való betöltése, a középiskolai, egészségügyi, tanári és iskolai állások, országos közegészségügyi kongresszus (85-ben), országos közegészségügyi egyesület megalakítása jelzik Markusovszky működését.

E mellett a Dunapart beépítése, Szeged újraépítése, egyetemünk teljes felszerelése, egy harmadik egyetem felállítása, országos kórház felállítás, a társadalom bevétele a tudományos működések támogatására mind gondoskodást képezte.

1887. októberben, mint az orvosegyesület elnöke tartotta az egyesület 50 éves jubileuma alkalmánál ünnepi beszédét. Számos részletkérdésben működött közre.

1888-ban Trefort meghalt. Ekkor volt Markusovszky működése tetőpontján.

Sikerei egy magyar tudomány, mint a közegészségügy fejlődése terén mérte, de sikereiben ő nem édelgett. Voltak még eszmék, melyek által hazánkat magasabbra emelné kívánta.

Majd egy évi életét vázolja előadó. Mikor betegsége súlyosbított és lemondott hivataláról, és szavakat tette: «Szerettem volna hivatámról többet tenni».

Erdemeiről a budapesti orvosi egyetem tiszteletbeli egyetemi tanárnak nevezte ki, a kolozsvári egyetem bölcsészeti kara tiszteletbeli doktornak nevezte ki, ő Felsője a királyi Lipót-rend kiskeresztjét ajándékozta neki. A tud. Akadémia és a budapesti kir. orvosegyesület tiszteletbeli tagjává választotta.

A két és háromnegyed óráig tartó gyönyörű emlékiratát, melyet sokszor megszakított előadónak meghatározástól elcsukló hangja, a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta.

Eszterházy páter megnősült.

— A kilépett jezsuita. —

Gróf Eszterházy Jenőről, a Jézus-társaság volt tagjáról ma ismét hír érkezik. A jezsuita rendből kilépett magnás már meg is nősült; feleségül vette Teyland de Reynne márkónét.

Ezzel pontot lehet tenni a volt főúri páter regényei után. A regény szenzációsnak ígérkezett, tele bonnyodalmaikkal, botránnyokkal és ime gróf Eszterházy Jenő hitvesévé tette a hontalan, vagyonatlan nevelőt.

Már ismertettük azt a hatalmas szenvedélyt, a mely urrá lett a szigorúsághoz, a fegyelmhez szoktatott jezsuitát. A szerelm az engedelmes, csakis rendjének érdekeit szem előtt tartó, alázatos, istenfélő páterből, egy pillanat alatt más embert formált; férfit, a ki egymásután dönti le azokat az oltárokat, a melyek mellett eddig áldozott, egy pillanat alatt bontja le a nagy munkával

— Vajjon ki jött? kérdé Hippolyta nyugtalanul.

A kutya tovább ugatott az olajfák hegyjénél. Candia és az öreg kijötték a házból.

— Ki lehet az? kérdé még egyszer Hippolyta, növekvő nyugtalansággal.

— Ki lehet az? kérdé az öreg, belebámulva a világos éjszakába.

Az olajfák közül emberi hang hallatszott. Siró, könyörgő hang. Aztán egy sórt alak jelent meg. Candia rögtön felismerte: — Liberata!

Az anya fején hozta a bölcst, sőtét takaróval beborítva. Sőtétlen, hallgatagon jött előre, mint egy néma alvajró. Utána, hajdon föl, zokogva egy kétségbeesett férfi jött, a ki a haját tépte.

— Liberata! Liberata!

Hallgass rám! Hallgass rám! Gyere haza. Gyere vissza. Oh! Istenem!... Oh! Istenem!... zokogott a szegény, nyomorult ember. Hová akarsz menni? Mit akarsz csinálni? Liberata! Hallgass rám! Oh! Istenem, Istenem!...

Könyörgött, hogy visszatartsa. De a nő nem hallgatott rá.

Candia is nézte, de nem zárta el utját.

— Mi az, József? Mi történt? Kérdi a férfit.

A férj olyan mozdulatot tett a kezével, hogy az asszony meg rév. György és Hippolyta ismét hallották a szomszédasszonyok szavát? Megőrült. Megnémut. Három nap óta nem beszél. Megőrült! Megbolondult.

— Meghalt? Kérdé Candia halkán, a bölcsőre mutatva.

A férfi erősebben kezdett zokogni. Hippolyta és György ismét az asszonyok szavaira gondoltak: Nem sir már, a szegény kis jószág. Olyan, mint a halott. Nem is mozdul. Álszik. Legalább nem szenved.

— Liberata! Kiáltott most Candia, teljes erővel. Liberata hová mégy?

De nem nyult hozzá s nem állta el utját. Mindnyájan némán néztek rá.

(Folytatás következik.)

megépitett multat és semmisíti meg a fényes jövőt.

Eléinte azt hitték, hogy itt csupán pillanatnyi follobbanásról, szeszélyről van szó. Az aszkéta-élet által elfojtott érzések kiújultak. Gróf milliomos, világot körüljáró rend tagja: tehát megteheti azt, a mit más szimpla embertől talán rossz néven vennének. Eszterházy páter azonban nem így gondolkodott. Kis regényének minden egyes fejezete arról tanuskodik, hogy azt hosszas gondolkodás és töprengés előzte meg.

Szembeállította a jezsuita pap kiellen életét, a melyet csupán az izzó hit színez be — a világi ember kötelességét teljesítő, nyugodt boldogsággal; és ő az utóbbi választotta. Igen valószínű, hogy gyermekei barátja, a markise, csak megelégedte benne azt a gondolatot, hogy a reverendát szalonruhával cserélje föl és asszonyoknak esküdni menjen az oltár elé. A szerelmek budapesti találkozása — a melyről írunk — csak siettetett elhatározását. Bizonyítja ez a fiatal: gróf Eszterházy Jenő feleségül vette az udvari butorozott szoba fölötté szerény uronőt.

Idill maradt ez, habár nyomában pénzkérdések kuszának. A házassággal végződő regények kedvelői elégtelleg fognak értesülni Loyola exhortívó menyegzőjéről, vannak azonban — legalább úgy látjuk — olyanok, a kiknek nem tetszik ez a frigy, és hogy ezzel a más már független mágis is számol, bizonyítja ezt az, hogy siet elhagyti Európát, a hol ösmérei, rokonai, rendírsai urúlját.

Az Eszterházy-családkhoz közelálló körökben is megerősített azt a hírt, hogy Eszterházy Jenő gróf a Jézus-társaságból történt kilépése után megnősült.

A gróf szombaton tartotta Teyland de Reynne márkónét London egyik templomában esküvőjét és az ifjú pár az esküvő után azonnal elhagyta Londont.

A gróf többek előtt kijelentette, hogy nem fog többé Európában élni, hanem Amerikába költözik. Eszterházy gróf a Jézus-társaságra történt belépésekor 300.000 koronát ajándékozott a rendnek, 500.000 koronát azonban csak megörzést végett adott át tanúk előtt. Ezt természetesen most vissza követeli.

MOZGÓ KÉPEK.

A markotányosok végnapjai.

Valami különös harc folyik mostanában mindünk, a női nem ellen. Mintha összeesküdtek volna azok a derék urak, a kik intézkedni és intézkednek. Nem kell az asszony, mondják, különösen az olyan nem, a melyik csinos. A minap a Ház fehérbóbás Hébéit sirattuk el e helyen s im, máris újabb nekrológot kell írunk. Az egyébként gavallérok ősmert honvédelmi miniszter számúta az asszonyt a hadseregből.

A markotányosok nincs többé! Legalább mint a hü kisérő — mines. Egy emlékek több tehát és száz markotányosnővel, oh, kevesebb.

És így lassan-lassan kipusztult és elvész minden, a mi hangulatos és üde volt és van az életben. A kávéházak tükrök, aranyozott trónusai mögött komoly, szemüveges népek ülnek és sápiözva kötik az ismeretéseket, meg a harisnyákat. A tabornak pedig a rövid szoknya, kaczkis menyecskek helyett frakkos, fényezett hajú pinézerek kérdik a gyakorlatzó katonákat:

— Parancsol, kérem! Ássan?

— Ah, milyen szomorunk és szürkék lesznek ezután a csaták. A dübörög, nehéz ágyuk zaja és a csatlavak nyeresége középpont az eláradt harezos rákórnyoktól a kardjára.

— Pincéz, egy sör!

És a népszínművek vajjon mit csinálnak majd markotányosok nélkül? Ki köztözi be az elfáradt «naturburok» sebeit, ha az idő a bengálit világában? Ki fog ezután elcsárdást táncolni a második felvonás elején? És főleg ki hal meg ezután a harmadik felvonás végén, mint hatásos befejezés?

Persze ezek mind kis és jelentéktelen dolgok, amelyek nehéz életküzdelmek és komoly rendelekek között elhűnek, de nekem, a nap érzékeny és könnyen hevülős krónikásának nagy és szomorú esemény.

Ugyan kinek jutna eszébe a népszínművek sorával törődni. A harcoss, agg és ifjú egyaránt épp oly józuan issza majd meg a spriczeret a markotányosifjútól, mint megitta a markotányosnőtől. Olyan jelentéktelen dolog! Egy-két hétig tárgyaljunk még az ügyet, aztán elfelejtjük épp úgy, mint elfelejtjük a fagygyertyákat meg a lövőpatokat. A finak és az unokáink pedig, ha lapozgatnak majd a mult irásaiban a markotányosnőkről, tágra nyitják a szemüket és felkérkednek a térdeinkre.

— Nagypap, mi volt az a markotányosnő?

— Ah, kis fiám, az olyan néni volt, a ki a hazáért harcolt a csatákban és vigasztalta a vitéz bácsikat...

— És ezzel eleget tettünk a történelem igazságának és a markotányosok emlékének is. Az idő komoly és kegyetlen. Ha megharagszik, fuj egyet és elsöpri a multak édes emlékeit. És eltemei őket.

Nád.

Azokat a t. cz. előzetőinket, akiknek előzetése október tizenötödikén lejár, arra kérjük, hogy a megrendelést mielőbb újítsák meg, hogy a lap küldése fennakadást ne szenvedjen. Lakóhelyváltozás alkalmával arra kérjük, hogy helybeli, mint vidéki előzetőinket, hogy régi lakóhelyüket is tudatni sziveskedjenek.

UJDONSÁGOK.

Jótékony támadás.

A bécsi artisták mégis csak derék emberek.

Kezünkre járnak a mi magyar, nemzeti kulturánk kiépítésében. Ők ugyan nem is sejtik, hogy milyen hasznunkra vannak akkor, a mikor artani igyekeznek nekünk, de hát az nem baj. Maradjanak ok csak meg abban a hitükben, hogy a magyar nyelv és művészet ellen léptek aközbe, mikor tegnap felkeresték Bécs város illetékes rendőrbiztosát és arra kérétk őt, hogy ezután ne adjon engedelmet a Bécsben való fellépésre magyar énekeseknek és magyar cigányoknak.

Ők, szegények, nyugodtan távoztak el a rendőrbiztosától, mikor annak ígéret vettek, hogy kérdésük illetékes helyen tolmácsolni fogja; mert kettős czélt vélték e lépésükkel elérhetni. Elsősorban is a magyar énekesektől és cigányoktól veszélyeztetett üzleti érdekek megóvásáról volt szó, másodsorban pedig üthettek egyet a magyarok: a mi bécsi embernek mindig nagy gyönyörűsége. Levegyen az akar miniszterelnök, akár artista.

Annak a botnak azonban, melylyel a bécsi artisták a magyar bretil-muzsát megfenyegetik, két vége van. A másik, nehezebbik vége pedig itt van, a mi kezünkben. És a magyarok — bizonyosra vessük — sietni fognak kihasználni a kedvező helyzetet és a feljök dobott keztyűt akként hajtják majd vissza, hogy véle sodródik az egész Budapestet elős-kő (nem is annyira elősködő, mint inkább pezsgőt és lock-szivart fogyasztó) osztrák-német artistahad.

A náiv bécsi «zengerek» persze hirtelenében nem gondoltak arra, hogy a jó Budapestben az ország minden részén hány száz német — főleg bécsi — koplé-énekes és cseppirágó keresi meg a kenyért. Sőt a kenyerehez való peesenyét is. Mikor megjelentek a hatóságunknál, hogy intrikádjának néhány magyar dalénekes és cigánybanda ellen, nem jutott eszükké, hogy minálunk még mindig tömve vannak az orfeumok és a lejuk közönséggel, mely következetes szeretetreméltósággal honorálja a német-osztrák muzsát szolgáló artistákat.

Am jók van, ne adjanak engedelmet rá Bécsben, hogy magyar népekesek lépjenek föl és cigányok játszanak. Mi leszünk az első, a kik a bécsi rendőrségnek ezt az elhatározását üdvözölni fogjuk. Csak jöjjenek vissza a magyar artisták Budapestre, de — a németek helyébe. Mert, hogy mi nem maradunk adosa Bécsnek ebben a kérdésben, az szinte természetes. Amint az osztrák császárúrhoiban megvonják a fellépési engedélyt egy magyar népekesektől, mi megvonjuk az engedélyt tiz osztrák és német artistától. Ha már olyan nagy szüksége van az inferiorisabb közönségnek a dalcsarnokra, legalább ne szivjon ott magába német és osztrák szellemet. Ha már elfogadjuk, hogy a dalcsarnok is lehet kultúrtenyész, mindenestre inkább akkor az, ha magyar nyelven szolgálnak benne a könnyű muzsát.

Ezért vagyunk mi halásak a bécsi artisták iránt. Megérjük meg, hogy hasznunkra váljanak. Persze akarunk ellenérek.

E. N.

— Wlassics az oláh iskolában. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter a kolozsvári ünnepkéről jövet ma hirtelen megjelent Belenyesen.

A legszörnyűbb inkgonitásban utazott és minden bejelentés nélkül meglátogatta a görög katolikus jogmúzeum összes osztályait. Főleg a magyar nyelv és irodalomból és a történelemből intézett kérdéseket a növendékekhez. Különös sulyt fektetett arra, hogy a tanulók mennyire tudnak magyarul. Azután az állami elemi iskolákat látogatta meg és később a görög keleti fogmúzeumot. A látogatásokat késő délután fejezte be a miniszter. Azután a tanári szobában összehívta az összes tanárokat és igazgatókat, és komolyan figyelmeztette a kötelességeikre. Észre-veleket tett a növendékek hibáira és szigorúan ki-elejtette, hogy a legfőbb tantervű hazafias oktatást követeli a közoktatás-ügy minden munkájától. Megjegyezte, hogy észreleltétek utolag irásban fogja a tantestületnek megküldeni. Butean igazgató felelt a miniszter beszédére és biztosította őt a tanári kar odaadó faradozásáról. Wlassics délután visszautazott Nagyváradra, ahol nagy feltűnést keltett a váratlan belenyési látogatása. Este a püspöki palotában volt vacsorán, azután visszatért a fővárosba.

— Kőburg Lujzáról. A holdogtalan Kőburg Lujza hercegnőről az utóbbi napokban sok ellentétes hír jelent meg; többek közt az, hogy beteg és hogy testvére, Stefánia grófnő látogatását várja. Most a «Dresdener Neueste Nachrichten» következő értesítést küld, állítólag megbízható forrásból. A hercegnő még mindig a dr. Pierson-féle elmeigógyintézetben van. Anyjának halála nagyon megrendítette s egyáltalában nem igaz, hogy a halálhírt apatikusan fogadta. Nemrég a drezdai katolikus udvari templomban misét mondatott elhunyt anyjának lelki üdvéért, melyen ő is részt vett. Mult kedden fogadta nagynénének a flandriai grófnékat látogatását. Stefánia grófnő látogatásáról környezetében mit sem tudnak. A hercegnő állapota távolról sem oly kedvezőtlen, mint legutóbb híresztelték. Gyakran utazik Drezdába és érdeklődéssel kísér a eseményeket. Mindez pedig csak megerősíti a foltvést, a mely régóta győkeret vert már a közvéleményben, hogy ugyanis Kőburg Lujza egyáltalában nem elmebeteg.

— Játékok. A párisi boulevardok nagy kávéházai előtt alkonyatfáiban, mikor egymást tasziglva lökdösve rohannak este lapokat káncolatok, a nagy, zürzavaros lármába belehangzik egy-egy éles kiáltás: «Le ballon dirigeable!», «Le petit Jean!», «Deux sous!», «Ifjú és középkorú párisi csirkefogók árulják ilyenkor a különféle gyermekjátékokat és csodálatos, a kávéházi teraszok cizra népe közül mindig akad vejük szép számmal. A francia ember végtelenül szereti a kis gyermekeket és örömmel foglalkozik azokkal. Az apák még a délutáni abszinth mellett is kicsinyeikre gondolnak és szívesen áldoznak egy pár centimes-ot, hogy az utcai röpárusoktól valami újfajta játékot vegyenek. Rengeteg gyermekjáték kerül a piacra évenként Párisban és a francia jó izlést dicseri, hogy még ebben is válogatások és újfajta örömeket óhajtanak szerzeni gyermekeiknek újfajta játékszerekkel. Lepine ur, a párisi rendőrség feje, sokszor tenődött mellett is riért arra, annak a meggyőződésre, hogy szablonosak a karcsonyi vására kerülő gyermekjátékok, egyformák, terek és nem foglalkoztatják a gyermek fantáziáját. Ezért elhatározta, hogy évenként játékverseny hirdet és így ösztönzi a gyermekjáték-készítők és gyárosok találmányosságát. Tavaly volt az első ilyen gyermekjátékkiállítás a párisi Grand Palaisban, az idei kiállítás pedig tegnap nyílt meg, nagy érdeklődés közepette. Van ezen a kiállításon mindenféle fajta játék. Van olyan, melyet tíz centiméter vesztegetnek és van olyan is, a mely ezerötven frankba kerül. A játékok között sok aktuális móka is van, így például a Santos-Dumont kormányozható légszája, Humbertné asszony egész rokonságával, mely százmilliók eszlásának elkövetésében segítette. Örülnek a francia apák az újfajta játékoknak, de talán még nagyobb az örömiük párisi bábuknak.

— Ebéd a királynál. A király ma délelőtt Bécsben látogatást tett Rupprecht bajor hercegnél, később pedig kihallgatásban fogadta a herceget. Este Schönbrunnban ebéd volt, melyen megjelent Rupprecht bajor herceg, Ferenc Ferdinánd, Ferdinánd Károly, Rainer főhercegek, Podewils bajor miniszter, gróf Goluchovszky külügyminiszter, Koerber miniszterelnök, gróf Széchenyi magyar miniszter, báró Beck tábornagy, a közös hadügyminiszter, számos udvari és katonai méltóság.

— Fehérvári Párisi Jánosok. Rükün szerzett szobrász akkora dicsőséget művészetének, mint Fadrusz János, a kolozsvári Mátyás-szobor genialis megalkotója. Altalános a vélemény, hogy Magyarországnak nincs művészibb kivétel szoborneműve a Mátyás szobornál. Kolozsvárról jeltent egy táviratunk, hogy a város polgárságában mozgalom indult meg, hogy fáklyás zenét rendezzen Fadrusz Jánosnak. Fadrusz vendége volt Bódy gróf főispánnak a szoborleplezés után adott ebédén, a melyen József Agost is résztvett. Ott voltak a miniszterek és egyéb notabilitások is, a kik nem győzték magasztalni Fadrusz művésztét.

— A léghajósok katasztrófája. Megírjuk, hogy két merész léghajós: Bradsky és Morin tegnap a kormányozható léghajóval való kísérletezés közben halált lelt. A megrendítő katasztrófáról ma a következő részletes tudósítást kaptuk. Bradsky szállt előnek a csónakra; egyedül volt benne és kísérletezett. Az emelő csavar, a melyet 16 lőerejú motor forgatott, megkezdte működését; a gömb emelkedett. Bradsky nyugodtan és örömtől sugárzó arccal sétált a hosszú, keskeny acélsztrótyázta folyosó-felén, mely a gép által elhúzódtott s a melynek egyik végéhez az emelő, középhez az előmozogató csavar volt megerősítve. A köteleket elmesztették s egy éles fűty jelzete a felkeltést. Bradsky halálsápadtan állt helyén. Reszkő kézzel intett bucsut férjének. A léggömb szépen emelkedett, néhány másodperc alatt harminec méternyi magasságra jutott. Ekkor az emelő csavar megállt és az irányító csavar kezdte meg működését; ennek hivatása volt, hogy meg tartsa a gömböt elért magasságban s ezen fölüli még előre is vigye. Bradsky szándéka az volt, hogy azissziles-moulinaux-i katonai gyakorlóter fele tartson. A készülék azonban igen csekély ideig haladt csak ebben az irányban. Délkelet szél támadt, a mely elterítette irányítót a gömböt és a Monmarre felé ragadta. A készülék elröppött a nagy boulevardok felett, áthaladva a boulevard des Italiens-en, a rue Drouot-n és délelőtti 9 órakor Stainsig érkezett, a hol 100 méternyi magasságban lebegett a föld felett. A gömb Stains-en is áthaladt és ereszkedni kezdett. Bradsky leszólt szöcsővén az országton járó Aubert ácsmesterhez, hogy merre vannak és kijelentette, hogy szeretne leszállni. Auber figyelmeztette, hogy 600 méternyi alkalmas sik területet talált erre a célra. Bradsky a megjelölt hely felé kormányozta a készüléket; ekkor azonban leszakadt a csónak, a mely acélszongorautokkal volt a gömbhöz fűzve. A csónak súlya 55 kilogramm, a két utas pedig 130 kilogramm lévén, a gömb, a mely ettől a sulytól megszabadult, nagy sebességgel emelkedett fölfelé. A csónak azonban lezuhant a földre. Bradsky azon nyomban meghalt, Morin tíz percnyi kínlódás után. Auber kiáltozása összefutott a föld népe és Saint Denis-be vitte a hirt halottat. A csónak elgörbületen és összetört vetet a krumplicföldön; a motor 25 centiméternyire furódott a puha talajba, a petróleum pedig, a mi benne volt, szétfolyt. A csavarok apró darabokra töredeztek. — Seine et Marne megye prefekusa azt táviratozta a párisi rendőrfőnöknek, hogy Bradsky léghajója Ozoir la Serré mellett, Páristól 28 kilométernyire szétzért burokkal leest. Bradsky magyar származású volt. Édesapja, báró Bradsky Ferenc Viktor még a 60-as években vándorolt ki Magyarországból Drezdába. Világlátott, sokat tudt ember volt. Fia már 1900. szeptember hónapja óta folytatott Bécsben a katonai léghajózási osztályban aeronautikus kísérleteket. Halálát özvegye és három árva gyászolja.

— Letartóztatott gróf. Liptószentmiklósi tudósítók táviratban feltűnő letartóztatásról ad hírt. Vasuti jegyek hamisításáért Hatvanban elf

bünek részletei még eddig ismeretlenek s róla a legkülönbözőbb verzők keringenek. A hírek csak általánosságban szólnak arról, hogy vasuti jogot hamisított. A csendőrek tartóztatták le s fedezet mellett szállították illetőségi helyére, Liptó-Szentmiklósról. Az itteni kir. ügyészség a grófot ma ideiglenesen szabadlábra helyezte. Azonnal beadta lemondását aljegyzői állásáról.

A pozsonyi alagut. Pozsonyban jelentik: A vasút-állomás felett épült második alagutnak ma délután volt a műtanrendőri bejárása. A bejárásban résztvettek a kereskedelemügyi kormány részéről Marzós Károly vasuti és hajózási biztos min. a bejárás bizottság vezetője, továbbá Becsey Lajos üzletvezető, Decker Aladár főfelügyelő, Káin Albert főmérnök, az építés vezetője, Gregersen György mérnök, építési vállalkozó, Pozsony város részéről Broly Tivadar polgármester, Laubner Gyula főmérnök, Weinert Győző közigazgatási bizottsági tag, a megye részéről Klempa Bertalan alispán, Dalvics Hugó főmérnök, végül Baumann Károly főmérnök. A bizottság a bemutatott tervek alapján megvizsgálta az alagutat és azt átvette. Pozsony felől 3 óra 39 perckor a 116 sz. személyvonat és Lamács felől a 105. sz. gyorsvonat 4 óra 3 perckor már keresztül is haladt az új alaguton.

Eljegyzés. Debreczeni Jenő, Debreczen város gégyárának igazgatója, eljegyzte Fuchs Erzsike kisasszonnyal, Fuchs Lajosnak, a Magyar-Franca Biztosító R. T. igazgatójának bájós lányát.

A kolozsvári tudomány-egyetem auláját, hol a tegnapi felavató-ünnepély folyott, Michl Alajos gyára (tulajdonos Pizinger Lajos) rendezte be. A díszes emelvényen a tanári kar támlásszékeit, a közönség ülőhelyeit, a király képviselője számára készített Árpádkorabeli sisakszerű menyezetei, mind a fa-szobrászat remekét, Michl Alajos gyárában készültek, a magyar műpar dícsőségére.

Halálozások. Birmani Ede Ferencz gézmalmi irodafőnök, a svájci konszultus titkára október hó 12-én 59 éves korában meghalt. Temetése szerdán lesz a Szerecsen-utca 22. sz. gyászszobából. — Mohr Lajos magánzó, a belváros egykori tekintélyes kereskedőjét ma délután kísérték örök nyugalomra Bathányi-utcai lakásáról. Az egyházi szertartást Scholz Gusztáv várbéli ügyész evangélikus lelkész végezte, gyönyörűen búcsuztatván el a halottat.

Eltöltött hid. Épületek eltöltése nem tartozik a ritkaságok közé már, a mikor a technika akkora haladást tett már, hogy tornyokat, kupolákat tesznek át egyik helyről a másikra lege artis, a nélkül, hogy legkisebb baj esnék rajtuk. De hidak eltöltése még a technika mai fejlettségében is a ritkaságok közé tartozik. Szegedről adják hírül táviratlag nekünk, hogy ma délután fényesen sikerült az Algyő alatt lévő tiszai hidnak az eltöltése óriási közönség jelenlétében. Ezelszö-rang technikai munkáinak megtekintésére összerö-gyültek ma Algyőn a magyar mérnöki kar kitűnő-ségei. Ott volt a Magyar mérnök és építési egyesület 40 tagú köztitkosága Czigler Győző műegyetemi tanár vezetése alatt, a szegedi mérnökkar megbízásából Stelz Frigyes felügyelő, ott volt Rótk István műszaki tanácsos, Jármy Jenő miniszteri tanácsos, Polgár Péter felügyelő és Lázár György országgyűlési képviselő, azonkívül Szegedről és környékéről az érdeklődő közönség nagy tömege. A 454 méter hosszú, s 9 hatalmas köpüléren nyugvó nyolc nyílású új hid hét ívezete már teljesen készen van, sőt egy ívezetnek már a teherpróbáját is megéjtették. A két szélső és a fo-lyam felett emelkedő 104 m. nyílású ívezet teherpróbát pedig ma délután éjtük meg. A régi hid vasszerkezetének átelyezését ma hajnalban kezdték meg. Három óra 45 perckor hajnalban a nagyváradi utolsó vonat még keresztülro- bogott a régi hid faalkotmányán, reggel négy órakor pedig megkezdtek az aradi üzletvezetőség-től és a magyar királyi államvasutak gégyárától kiküldött műszaki közegek felügyelete alatt a munkát. A régi sinterstől az új köpülérgy hatalmas csözpóláiványok vannak mindkét parton, ame-lyeken göltátsinokra rakva nyolc alacsony acélköcs-si, hatalmas vasszerdézattal már készen várja a régi vasszerkezet óriási súlyát. Alig másfél óráig tar- tott összesen, amíg a folyó két partján a 12 hidraulikus sajtot elhelyezték és az egész 540 tonna, tehát 5400 métermázsza súlyú, 104 méter hosszú hidrészt 16 cm. magasra felemelték, a kocsikra helyezték és 6 óra 30 perckor úgy az algyői, mint a vásárhelyi vonalon megkezdtek a von- szolási műveletet. Mindkét oldalon 4—4 daru és mindössze csak 36 munkás kezéjére végezte az óriási munkát. Az első negyedóra alatt teljes 2 méter ha- ladást a roppant hidezt. Ez idő alatt a vonatok átszá- litással közlekedtek, s az utasok a hidállványokra rakott átjárón mentek át a Tiszán. Reggel fél nyolc órakor a vásárhelyi vonatról 2000 embernél több lépett a hidra egyszerre, amely így mintegy 6000 métermázsza súlyú volt a saját térvével együtt. A munka azonban az átjárás daczára zavartalanul tovább folyt s mire a vendégek Szegedről külön vonaton 8 órakor a munkalokok színhelyére kír- köztek, már 12 métert és 90 centimétert haladt a hid eredeti helyétől a pillérek felé. Az elő- kelő műszaki emberekből álló társaság nagy figyelemmel kísérte a műveletet, a két partról pedig ezekre menő közönség gyönyörködött a látványban. A két partról folytonosan jelez- teték a hid haladását és pontban féltenként órakor, tehát elíg öt és fél óra munka után, a hid helyén volt — 25 méternyi távolságban régi helyétől. Az új hid egész hossza már 425 méter. A vásárhelyi oldal árterén egy emel- hető hidrés van, és a 20 méter hosszú és ropp- pant súlyú hidrés 4 percz alatt 3 és fél méter magasra emelhető fel, úgy, hogy alatta a legna- gyobb hajók is kényelmesen elhaladhatnak. A munkalokat Kremmer Vilmos aradi főfelügyelő, Neuber Károly és Kastkiewitz főmérnökök és Gottlieb Ferencz felügyelő vezette. A régi hid- rész áthelyezésével, az új hid költségeiben 200,000 koronát takarítottak meg. A hid, összes költsége három millió koronát tesz ki

Simli Mariska vádol. Simli Mariska, mint Szekesfejevárról jelentik, feljelentést tett a budapesti államrendőrségnél, egy szekesfejevári család ellen, a melyet banko- hamisítással vádol. Adatát Márton Anna 13 éves cselédjétől kapta, a ki a családnál korábban szolgált. Bérczi, budapesti rendő- rkapitány detektívekkel két napig nyomozott Szekesfejevárról.

Az állandó új országának a szakr- tókölí annyira felidőszert követelt vasunknak és lakatos munkáinak szállítást Jungfer Gyula (VIII. Berzsenyi-u. 6.) vállalta el. A magyar lakatos- iparnak e nagymestere nevét bevészte örök időkre a parlament építkezésének történetébe. A meg a parlament fönn fog állni, neve mindig meg lesz emlíve, hogy emeséjűk a kész utódotnak, mily magas fokon állott időnkben a műlakosság ipara. Akárcsak az aranyművés-munka, úgy laknak a miniszterelnökségi szoba handallóján levő kars- gyertyatartók és az álló ingóra bronzból verve és szízelvára oly mesterek, mint a reneszánsz műr- ezi munkái. Nem kevésbé arattak még elismerést az állandó országház felvonói, nevezetesen fiz. elektro- mos üzemű személyfelvonók, melyek mindégyle- négy, illetve nyolc személyterhelésre alkalmas és két elektromos ételevonó, amiket helybeli Preis- ler Antal és. és kir. udvari gép- és felvonógyára (VI. David-u. 2.) szállított. Ezek a felvonók a czég saját rendszer szerint készültek és minden tekintetben a legmagyobb biztonságot nyújtják. A fűlkék götikus stílusban magyar díszítéssel és a legdisebbben, bársány ülőkkel, villamos lámpákkal stb. vannak berendezve. A felvonók négy illetve, hat lépcsős egyenáramu elektromo- torral hajtataknak és önműködő indítókkal vannak ellátva, mi által azok lassu indítása biztosított.

Elváltvesztett járási orvos. Fejér- megye feyfelni választmányára dr. Vízteleki Frigyes szekesfejevári járási orvost súlyos szabálytalanságok miatt megfosztotta áll- lásától.

Az automobil-szerelők egyület alapították és ma hagyta jóvá az alapszabályait a bel- ügyminisztérium. Az egylet díjtalanul közvetít megbízható szerelőket.

Adler Mór temetése. Adler Mór, a va- sárnap elhunyt veterán festőművészt ma délelőtt temették a Deák Ferencz-utcai gyászszobából, a kártársak és barátok igaz részvételével. A temetésen az Orsz. Képz. Társulat, a Képzőműv- észek Orsz. Egyesülete és a Nemzeti Szalon ré- széről számos jelenlét meg. Az agg művész koporsóját Munkácsy Mihály nemzeti színi se- lyen szemfedője borította. Kapszering rabbi gyászbeszéde után az elhunytat a kerepesi-uti temetőbe vitték ki.

Dráma a Dunán. A közrakarok előtt két egymásután hangzó lövés zaja verte föl az éj- szaka esőndjét. Két lövés: mindenik egy-egy élet veszte. A szabad Dunán horgonyzó egyik uszály- hajó kormányosa, Schnebel Ádám lőtte le a fele- ségét, aztán maga ellen fordította a feyvert. Schnebel a magyar folyam- és tengerhajózási társaság alkalmazottja volt s a 426. sz. uszály- hajónak volt a kormányosa. A harminczöt éves ember hat éve állott a társaság szolgálatában és főlebbvaló szorgalmas, türelmő embernek ismer- ték. A kormányos az uszályhajóval a napokban érkezett meg Szabályról és a harmadik közrak- tár előtt vetett horgonyt. A hajón egyékkor láttak a feleségével, Mergl fivával, a kivel példás egyet- értésben élt. Schnebel az este elment a hajóról és éjfél tizenkét órakor tért vissza, a mikor fel- kereste a feleségét, s egy ideig elbeszélgett vele. Egyszerre csak váratlanul előröntött a zseb- ből egy kilenc milliméteres revolvert és a mit sem sejtő asszonyra lőtt. A golyó nyakzártan ta- lálta a fiatal asszonyt, a ki eszméletlenül össze- roskadt. Schnebel ezután magára fogta a fey- vert, és a halántékába röpitett golyót. Azonnal meghalt. Holttetését a törvényszéki orvostani inté- zetbe, a veszedelmes sebesült asszonyt pedig Rókus-kórházba vitték a mentők. A rendőrség még az éjszaka kihallgatta Schnebelné, a ki el- mondotta, hogy férjének nagy adósságai voltak, valószínűleg tartják azt, hogy azért akarta őt és önmagát elpusztítani.

Hírek a rendőrségről. Balesetek. Szilá- gyi László napszámos bal karját a Gizella-malom- ban elkapta a gépekkel s összeroncolta. — Bódog József napszámos a gellérthegy vízmedence építé- séné 6 méter magasságból leesett s lábát törte. — Szikora Mátys kocsis az ur-utca 56. számú ház előtt leesett a kocsjáról. Veszedelemes zuzodásoknál vitték a szent János-kórházba. — Viték Mátyásnak napszámosot a Karpfenstein-utca 4. számú ház előtt, Suprics Istvánnal pedig a Király-utca 21. előtt gázolta el kocsii. Mind a kettőt a Rókusban ápolják. — Betörés. A Sebestény és társa czég Bethlen-utca 12. számú építőüzletét ma hajnalban feltörték s nagyobb értékű bört és cipőt loptak el. — Inas virtus. Eckhart Lajos asztalosnak a Lajza-utca 8. számú házában egy Pista nevű paj- tátsa játék közben hasba szúrta. A súlyosan sebesült fiút a Rókus-kórházba vitték.

Elegáns ruhák készülnek Tereczky és Lilienberg férfiszabó cégénél Budapest, Váro- ház-utca 12. sz.

A villamos áldozatai.

Szerencsétlenség a külső Váci-úton. — Szerencsétlenség történt ma a hora estei órák- ban a külső Váci-úton, közel Újpesthez. Egy lisztzállító tehercocsi, mely befelé jött a fővá- rosba, összeütközött a rologó villamossal. A találkozás olyan heves volt, hogy a villamos eleje egészen összelapult s az ablakán ke- resztül behatolt kocsirud megölt egy katonát. Öt embert megsebesített.

A haj a 208. számú villamoson történt, amely- nek Juhász István nevű kalauza volt. Este hat órakor indult el a nyugati pályaudvar mellől. A kocsii főnnakadás nélkül haladt útjában s közben egészen beakonyodott. A pályatestet sűrű sötét- ség fűdi, miután az egymástól nagy távolságra fekvő egyes villamos lámpák csak nagyon gyéren világítják meg az utat. Félhét óra tájban ért el a kocsii a Fairbanks féle mér- leggyár telepe elé, amikor a kocsivezető egy- szerre azt vette észre, hogy a sinelen valami mozog. A nagy sötétben azonban nem tudta ki- venni, hogy mi lehet, de veszedelmet sejtett s ellenáramot adott. A villamos kocsii nem tudott

nyomban megállni, miután e részen a pálya meneteles s a páskik pillanatban már megtörtént a katasztrófa.

Hatalmas lökés érte a kocsit egyszerre s re- segező-ropogás hallatszott, ami az utasok között elképzelhető, hogy milyen óriási rémületet kellett. Mindenki kifelé törekedett. A kocsii ekkor- rá már megállott.

A Hoffmann testvérek fuvaros czég egyik nagy lisztzállító kocsija került a villamos elé. A czég ma hat kocsii-rakományt szállított Újpestre, a honnan esti öt óra után tért vissza. A sorban másodikkal haladó kocsii kocsisa, Sütő György azonban — állítólag azért, mert a gyeplő szára elszakadt — leszállott a bartról s a kocsii utáni ballagott. Közben történt azután, hogy a kocsii valahogyan a villamos utastere tért ki, úgy, hogy a mikor az összeütközés történt, rudja egyenesen a villamos kocsiba fúródott, azon a részen, a hol az ugynevezett »bekapcsoló ké- szülék» van.

Az összeütközés oly heves volt, hogy a kocsii rudja összelaptra a kemény vasrészeket, fölestu- szra s az ablakot szétfűrve, behatolt a kocsii első részébe, a hol a kocsii-vezető helye van. A többek között itt állott Schwarz Áron 561. sz. rendőr s Leachkovics Sándor az 1. sz. honvédegyalez- rend tartalékos tizedese, a ki most volt bevonulva feyvergyakorlatra.

A rad először a rendőrt érte, a kinek az ar- czán súlyos sebesülést éjt; majd pedig tovább- haladhatlan mellet találta a honvédezedést s oly erővel lökte hátra, hogy az elválasztófal üvegén áttotta a kocsii belsőbe, még pedig úgy, hogy fejével lefelé csúngott be. A szegény katona egy jajszó nélkül meghalt. A kemény ütés teljesen összezsugta mellett a jobboldali részen a két főerek vannak. A szerteálló vastag üveg- darabok többséket megsértettek. Kisebb-nagyobb sebesüléseket szenvedtek a kocsivezető, Juhász István s az utasok közül Kikhere Vilmosné, Moncz Antalné munkásasszonyok s Szabó Lajos gépkocsis munkás.

A katasztrófa szerencsétlen áldozata nős embe- s két kis gyermek ajeja. Éppen a családgyó- ment ki látogatába. Eisején vonult be még hét feyvergyakorlatra, de mint póttartalékost, több- ször hazaengedték a kaszárnyából, hogy családja körében tölthesse az éjszakát.

A rendőrség a szerencsétlenség ügyében szí- gori vizsgálatot indított. Sütő Györgyöt, a teher- kocsii kocsistát még nem halgathatták ki, miután úgy látszik, a következményektől való féltében megugrott a helyszínről. Most keresik minden- felé.

Életfogytiglan!

— A dob-utcai gyilkosság. —

A budapesti esküdtribóság ma kimondotta az ítéletét Gelber Béla fölött. Életfogytiglani fey- házra ítélte a bukkolt leány gyilkosát. Az íté- let szigorúsága nem lepett meg senkit: a ta- nuk egybevágó, szabatos vallomása indok- oltá tette; részvétet sem kellett; a bűnös kegyetlensége a tett végrehajtásában és a tár- gyalás flioglatot czimnusa elfordított tle minden szemlélő. Még a bűnügyi tárgyalások könnyen hevülő közönségének jóindulatát sem tudta megnyerni, annyi elvetemültség és gonosz- ság áradt ki sunyi módon odavetett szavaiból, a laltamos védekezéséből.

A tárgyalás mai, második napja még eleve- nőbb volt, mint a tegnapi. A tárgyalást korán kezdték. A gyilkoson meg- látszott, hogy az éjszakai nyugtalannal töltötte. Arca, s kezének ideges mozdulatai elárulták hogy már nem bizik többé oly vakon makacs ta- gadásának sikerében. Az esküdtekhez intéző- dő kérdések formulázása és az elnök összefoglaló beszéde intatták. Bárha a beszédekből nem ér- tet semmit, mert csak németül tud, védőjének szónoklatát mohó figyelemmel hallgatta és ennek egy kifejezőbb gesztusánál, kíváncsian leste az esküdteket, hogy minő hatást gyakorol rajtuk.

A mikor megmagyarázták neki, hogy a bíróság örökös rabbságra ítélte, egy néhány pillanattal értelmellenül bámult az elnökre, majd egy tiltá- kozo mozdulatot tett és egy pár német szót mor- mogott. Midőn bevégződtek a felebbezés forma- ságai, Gelber lehajtott fejjel, ingadozó léptekkel hagyta el a termet. A folyosón odaszólt az egyik börtönőrnek.

— Még nem szentírás ez!

Tárczámban adunk jellemzést a tárgyalás egyénnel érdekességéről, részletes tudósításunk pedig itt következik:

Az elnök a tárgyalás megnyitása után jelen- tette, hogy a bíróság megállapította az esküdtek elő terjesztendő kérdéseket. A bíróság három fő- csoportba osztotta a kérdéseket. Az első csoport eventudásian fölserolja a gyilkosságra, szándé- kos emberölésre »önvédelemre s az erős fel- indulásban elkövetett emberölésre vonatkozó kérdéseket. A második csoportban a rablásra, a harmadikban a lopásra vonatkozó kérdések vannak.

Az ügyész a lopásra vonatkozólag új kérdéssel kívánta megdöntani a bíróság megállapított kérdéseket, de kérését a törvényszék megtagadta s megindította a pörbeszédeket.

A vád.

Selley Barnabás dr. királyi ügyész: Mi keres- sük, kintajuk s igaz örömmel fogadjuk, ha a vádlottban egyetlen emberies vonást találhatunk, mely menthetővé, vagy legalább enyhíthető teszi a bűnt. Azonban ennek a bűnünknek a vádlottjában az a törekvésünk hiábavaló. A vádlott, ép, egész- séges, munkabíró ember, a ki munkája után tisztességesen megélhetelt volna. Nem volt senkije a világban, a kinek eltartása röhézedett volna. Ha ily körülmények között következett a bűn a vád- lott, még értelm, bár a bűn még a legenyhébb esetben is büntendő. Egy szóval ennek a vád- lottnak a cselekedeteiben nincs, egy szalmaszál sem, a mibe az irgalom belekapaszkodhatnék. Nincs egy vonás a szánalom számára benne.

Oroszországból a törvény fűzi ki s teszi hazá- láná. Lopott már gyermekkorában s rövid idő- közben kétszer ült a börtönben. Bolyong és boly- gós közben a törvény sorompóin keresztül ismer- kelt meg ezt az elvetemült embert. Előbb tisz- tességes kenyérszereshez jutott, de ez nem elégtette ki, a falu esőjébe nem szórakoztatta; neki féltelen mulatság kellett. Lopott hát, rabolt, emberélet árán is pénzt szerzett, hogy dorbézo- lassion. Hogy a lopásokkal beismerte, nem számítá- lta be a javára, mert nem is tehetett másként tisztességes emberek vállomással szemben. T Ezután rátér az ügyész a gyilkosság részle- tére, s abból a körülményből, hogy a gyilkos a szerszámot előre megvásárolta, hogy a véres kést a háziaszonya a vádlottának ismerte föl, más- részt abból a körülményből, hogy az orvosszak- ériék azt mondják, hogy a vádlott négy ízben húzta végig a kést a leány nyakán, bebizonyítva látja az előre megfontolt szándékot. Kéri Gel- bert a gyilkosságban bűnösnek kimondani.

A védelem.

Fried Vilmos dr. védő eszödt azzal kezdti, hogy a jelen bűnpör borzalmasságai a rémögö- nyek megdermesző hatásait hívták az emléke- zetőre. Érti és méltányolja a lelkek háborgását s a maga részéről is jogosnak itéli azt. De e nélkül megsebesíti embri indulatokra épüi védelmét az igazságszagra, mely csak a vad népek szótárá- ból hiányzik, azok a vad népeknek, a melyek a böszt kötelességnek tartják.

Ezután a védő rövid jellemzést adja a bűnpör tárgyi tényállásáról. Elisméri, hogy azokat a lopásokat, melyekről a vád szólt, a vádlott el- követte. Tény, hogy Gelber ezek révén pénzhez jutott. A bűntény közvetlenül megelőző idő- szakban százasokat dorbézolt el, s éppen ez a körülmény dönti meg azt a felfogást, hogy Gelber előre megfontoltan cselekedett. A krimino- lógia összes ismert tételei, de elsősorban a bűnügyi statisztika azt igazolja, hogy millió tolvaj között alig akad egy gyilkos. Mert a tolvaj nem dolgozik nagy kockázattal. A tolvaj Gelber mért kockázata volna a legnagyobb? Hiszen alhoz, hogy pénzhez jusson, sokkal egyszerűbb és kényelmesebb eszközök állottak rendelkezésre a tolvajnak. Gelber nagyon jól tudta, hogy Müller Teréznek pénze alig van, ha tehát ő, a tolvaj, gyilkosság után akart volna pénzhez jutni, akkor mindenki, csak nem Müller Teréz választotta volna áldozatul. De a vizsgálat adatai kétsége- lenné tették, hogy Gelber a maga módja, a maga lelki diszpozícióit szerint szerette azt a szeren- csetlen teremtést. A kriminalisztika nem ismer olyan esetet, hogy a haramia, a bandita kedvesét megölje volna, angyai értékekért. A védő azt vitatja ezután, hogy Gelber a borzal- mas tett után nem azért nyult a megölt leány szekrényébe, hogy abból raboljon, hanem, hogy vérző ujjainak bekötésére rongyot keressen. Igaz, hogy e közben el is vitt egy-egy mást, de a javarészt ott hagyta, a mi szintén bizonyítja, hogy sem a rablás, sem az annak eszközei szol- gálató öles nem volt és nem lehetett előre megfon- tolt. Általában semmi sem igazolja, hogy Gelber tudta volna, hogy a szekrényben tíz forint van. A kére vonatkozólag a védő utal a vallomások- ban nyilatkozó ellenmondásokra. Minden tanu másképp írja le azt s így ezekből az a fontos ténykörülmény, hogy a védelem a kést előre megvásárolta és magával vitte, meg nem állapítá- to.

Érdekes volt a védőnek az a fejtegetése, mely beindítottá vetett az utcai nők magánéletébe. Minden ilyen népek, mondotta a védő, van egy szeretője, a ki kitar és a ki félt, arra való, hogy a veszedelemben, melyben ezek a nők foly- tonosan forgognak, megoltalmazza. Akinek nincs ilyen kitartott kegyese, annak van egy revolvere, vagy éles kése. Az utóbbiak közé tartozott Müller Teréz, körül féltételezhűk, hogy valamelyes védelmi eszköz birtokában volt. Hogy történt, hogy zajlott le a véres eset, arra nézve bizonyoságnak nise- sen, de az e késegetelen, hogy azt duakodás előzte meg. Elszánt, kétségbeesett dulakodás s ki zárja ki annak lehetőségét vagy rosszhiszeműségét, kéri a védő, hogy Gelber az adott kölcsönfejeben az éksze- reket követeltel leánytól. A szerencsétlen teremtés ezektől nem akart megvárni s ebből indult ki a vég- zetes összekapás, mely a leány halálával végződött. A megállapított tények is arra mutatnak, hogy du- lakodás közben történt Müller Teréz megölése s ez annyival fontosabb, mert ez magában is ki- zárja az előre megfontoltságot.

A védő ezután foglalkozik az orvosszakértők véleményével, s azokból beigazoltának tekinti, hogy az első sérülést Gelber szenvedte. Beszéde végén azt vitatja, hogy a premeditált gyilkosság nem foroghat fonn. Gelber a legrosszabb esetben csak azért öl, hogy a lopott értéket megtar- tassa, de semmiesetre sem őt azért, hogy rabol- hasson. Szerinte a legelőbb valószínűség a mellett szól, hogy önévédelemből követte el a gyilkossá- got. Figyelemzteti az esküdteket Nitschének arra a híres kijelentésére, hogy a részvét az igazságot a legnagyobb veszedelembé so- dorja, kéri őket, hogy fojtsák el a döntés pillan- tatában a részvétet az áldozat iránt s a főlhá- borodást a vádlottal szemben, mert, ugymond, ha egyénisége, jelleme nem kelthetett önökben vonalmat, sorsa nem fakaszt könyvet, de szárnyú tévedés volna, ha az ellenszenv ítéletüket befoly- lasolhatna.

A válsz és viszonyválsz után az elnök az ülést felüggesztette.

A bűnös védekezése.

Szünet után az elnök Gelber fel fordult és megkérdte, vajon tud-e még valamit mentés- gére fölhozni azonkívül, a mit védője elmon- dott?

Gelber halk hangon beszélt valamit, a miből csak annyit lehetett megérteni, hogy nem akarta meggyilkolni Müller Teréz. Majd egy kissé emel- tebb hangon így szólt:

— Ha éppen gyilkolni és rabolni akarok, akkor nem egy ilyen koldussal teszem azt; hanem meg- ölök egy gazdag nőt, a kitől eleget rabol- hatok.

Ez a határtalan romlottságra valló beszéd nagy mozgást idézett elő a teremben és csak kiéle- sítette a bűnös iránt az ellenszenvet.

A verdíkt.

Délutáni két óra volt, a mikor az elnök a pör- beszédeket befejeztettek nyilvánította. Két órai szünet következett azután, majd mikor az elnök a tárgyalást ismét megnyitotta, a fölhangzott ér- véket összegezte és a fölített kérdések jogi oldalát világoztotta meg.

Félöt órakor vonultak vissza az esküdtek tanács- kéretek. Teljes két óráig vitatták az elibük tett kérdéseket. Félhét órakor megnyílt az esküdtek termének ajtaja és az esküdtek feszült várakozás közepette foglalták el helyeiket. Dr. Graner Ernő, az esküdtek főnöke, hirdette ki a verdíktet.

Az esküdtek bűnösnek találták Gelber Béla Baruchot abban, hogy 1901. december 20-án Müller Teréz a dob-utca 71. számú házában lévő lakásán megölte, ölési szándékkal ugyan, de nem előre megfontolt szándékkal. Ezenki- vül még a rablás és két rendbeli lopás büntette- ben is bűnösnek mondották ki.

Dr. Selley Barnabás kir. ügyész a büntetés kiszabása tekintetében előterjeszté azt a kérel- met, hogy a bíróság a vádlottal szemben a tör- vény teljes szigorát alkalmazza, sőt a büntetés maximumával sújtsa.

Dr. Fried Vilmos védő a törvény maximumá- nak alkalmazása ellen Gelber fiatal korát és azt a körülményt hozza fel, hogy a büntendő cse- lekmény elkövetésekor 20-ik életévát betöltötte ugyan, de még nem volt 21 éves. A városi kon- szultus által Gelber Béla életkorát meghatározó nyilatkozatot formai okokból kifogásolja, külföl- dön állítatván ki, hiányzik róla a nagykövét hi- telestül záradéka.

Elnök: (A vádlotthoz.) Van-e még valami mon- dani valójá?

Vádlott: Nincsen semmi.

Az ítélet.

Erre a bíróság visszavonult. Hosszas tanácsko- zás után kihirdette az elnök az ítéletet. E szerint: az esküdtek marasztaló verdíktje alapján a törvényt alkalmazó bíróság Gelber Béla Baruchot szándékos emberölés, rablás és 2 rendbeli lopás büntetteit életfogytiglani feyházra ítélte. Abban az esetben, ha ezt a büntetést megszakítaná, a bíróság az or- szág területéről örökre kiutasítja.

Müller Hermant, a meggyilkolt nő atyját 10,000 korona kártérítési igényével a bírósá- g polgári per utra utasítja.

A bűnjelölit lefoglalt ékszereket, a melyek Müller Terézé voltak, a bíróság hagyatéki eljárás alá bocsátja.

Az elnök megmagyarázza Gelbernek az ítéletet. A súlyos büntetés láthatólag megdöbbenette; de csak egy pár pillanatra vesztette el lélekjelenetét, aztán ismét czinikusnak nézett bírára. Mikor az elnök az ítélet részletezésében oda ért, hogy a bíróság még tíz évi bűnteljesítésre is elítélte arra az estre, ha hivatalos féltészekinté, Gel- ber gunyosan mosolygott és foghygryól oda velete:

— Tíz esztendő? Hát az mi? Az is valami!

Az ügyész megnyugodott az ítéletben, míg a védő és a vádlott semmisségi panaszszal éltek.

VIDÉK.

Postmegye közgyűlése a mai nappal véget ért. Elintézték az egyes községek szám- adási és költségelvi ügyeit s megalka- tották a jövő évi sorozó-bizottságokat. Az esküd- bírósági bizalmi férfiakul ugyanazokat választá- ták meg, a kik ezt a tiszlet tavaly töltötték be.

Egy képviselő vádjai. Temesvárról távira- tozzak, hogy Temes vármegye tisztikara nevében Kabdebő Gergely alispán a következő nyílt leve- let intézte dr. Gorove László országgyűlési kép- viselőhöz:

On a Lendz Adóf Altal Utazás a kerüle- temben eszt alatt közzétett újrírathoz be- vezetéseknél írt levelben minket, Temes vármegye tisztikarát, elbukotlan bár, de mégis határozottan azzal vádol, hogy klikk- erdeket szolgálunk, népnyzók és jellemte- nek vagyunk. Az On működése eddigleg Temes vármegyében kizárólag abból állott, hogy kerü- letben penzzel, tehát az erkölcök megme- lyezésével, saját nevének erőcseszéséig vissz- hangot szerzett; de ezzel egyúttal elvesztette a jogosultságot arra, hogy a megyében az er- kölcös szerepet játszsza. Emittelt levelében On még ennél is tovább megy s minősítethet- len eljárását azzal tetözi be, hogy ellenünk, a kik itt a nemzetiségök lakta vidéken a ma- gyar államhatalom képviselői vagyunk, a gyar- nusítás és a rágalom feyverrehez nyul. Becsü- letünknek és közéleti működésünknek eme vakmerő és teljesen indokolatlan megtámadás- nál fölhörödv, vajdái sértett önértékünk egész erejével visszautasítjuk és meg vagyunk győ- zödv, hogy azokat nemcsak megénk közö- sége, de a viszonyokat ismerő minden jó ér- zésű hazafi rágalomnak bélyegei és megvetéssel sújtsa. Temesvárot, 1902. október hónap 13-án Temes vármegye tisztikara nevében és meg- zásából Kabdebő Gergely alispán.

A szolgabiro irakoa. Király Jánosnak, a vasvári szolgabíró irakónak ügyében már befejezték a vizsgálatot, a melynek folyamán ki- derült, hogy Király 1060 koronát sikasztott. A sikasztó irakó elment megindították a vizs- gálatot.

Megyel közgyűlés. Szabolcs-vármegye tör- vényhatósági bizottsága ma tartotta Felitzsch Bertold báró főispán elnökésével

szindikátus között tegnap óta teljes az egyetértés és hogy Nord és Pas de Calais megyékben általános a sztrájk. Desaix környékén néhány ezer munkás egy bányára felment, a hol még dolgoztak. Utóközben összerúgóztak lovassandorokkal, a kik néhány munkást megsebesítettek.

Pusztuló község.

S.-A.-Ujhely, okt. 14. A közeli Károlyfalva községben nagy tűz pusztított ma délután. Tizenöt ember esett áldozatul a lángoknak nagymennyiségű takarmánnyal és gabonafelekkel. A ház igen jelentékes.

Az elfogott igazgató.

Brassó, okt. 14. Schreff szerkesztő letartóztatása fölött már a sajakok is napirendre tértek. A Kronstädter Zeitung egy másik igazgató ciklének szerzőjül Steiner Ödönt állapították meg. Schreff-ot, mielőtt Brassóba jött, már Bukarestből is kiutasították a német követ kivánságára; egy, a német császárt sértő cikke miatt.

A maccedón forradalom.

Szaloniki, okt. 14. Eddig huszonkét helyeség lakossága lázadt fel. A fölkelők Krezna falu közelében megsemmisítettek egy fel-törők zászlóaljot. A helyzet Maccedóniában váratlanul nagyon rosszra fordult, de a török kormány azt hiszi, hogy a fölkelés nem fog tovább terjedni.

Konstantinápoly, okt. 14. Török csapatok Kruzova mellett (monaszi várat) megsemmisítettek egy bolgár bandát. A bolgárok részéről husz ember elesett. Tegnap Szalonikiból és egyéb helyeségekből 2900 török katona Dedeagácsba érkezett. Tegnapelőtt és tegnap *bolgár bandák* Torli és Demir Hiszán mellett *kilencz helyen elvagták a táviró-vonalat.*

A szerb kormány lemondása.

Belgrad, okt. 14. Hivatalos szerb forrásból megértesítik, hogy a Vuics-kabinet lemondott. A döntés holnap várható, a mikor a királyi pár visszakerül Nisből.

Szerencsétlenség.

Szimbirszk, okt. 14. E hó 11-ére virradó éjjel a Volga gőzhajó-állomása közelében földcsuszamlás volt, amely a vasúti úttest 400 méternyi vonalon, továbbá a városi utat és a hidakat elpusztította. A gabonarártaknak áldédesnek. A földcsuszamlás oka állítólag a föld aláúszása a vasútépítések alkalmával.

Orci, okt. 14. A karacsevi állomás közelében az éjjel egy tehervonat összeütközött egy gőzmozdonyval. Néhány kocsi összezúzott és öt ember életét vesztette.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.

— Zárlat. —

Duza helyben	76 $\frac{1}{2}$	75 $\frac{1}{2}$
októberre	76 $\frac{1}{2}$	75 $\frac{1}{2}$
decemberre	76 $\frac{1}{2}$	75 $\frac{1}{2}$
január	76	75 $\frac{1}{2}$
májusra	76	75 $\frac{1}{2}$
Irányzat: engedő.		
Gabonaszállítás-díj Liver-		
poola	1 $\frac{1}{2}$	—
Tengeri októberre	59	58 $\frac{1}{2}$
decemberre	59	58 $\frac{1}{2}$
január	59 $\frac{1}{2}$	58 $\frac{1}{2}$
Irányzat: állandó.		

New-York, szeptember-decemberre. (Zárlat.)
Gyapot: New-Yorkban helyben (—) —
tegnap, gyapot októberre 8.42. (8.46.) gyapot
január 8.63. (8.66.) gyapot New-Orleansban
helyben 8 $\frac{1}{2}$. (8 $\frac{1}{2}$).
Petroleum: Stand White New-Yorkban 7.20. (7.20), petroleum Stand White Philadelphian 7.15. (7.15), petroleum Kalméd in Cases 8.50. (8.50), petroleum Credit Balances at Oil City 1.17. (1.17).
Zsír: Western stant 10.00. (10.00), zsír Robe és Brothers 10.30. (10.30). — Kávé fair Rio 7. sz. 57. (57). Kávé októberre 5.00. (5.00) kávé január 5.25. (5.25). — Liszt Spring Wheat-Celars 3.10. (3.10). — Csukor 3. — (3). — On — 25.65. (25.57). — Rész 11 $\frac{1}{2}$ — 11.65. (—). —

Chicago.

— Zárlat. —

Duza októberre	70 $\frac{1}{2}$	70 $\frac{1}{2}$
októberre	70 $\frac{1}{2}$	70 $\frac{1}{2}$
Tengeri októberre	59	57 $\frac{1}{2}$
Irányzat: engedő.		
Chicago, október 14. (Zárlat.) Zsír októberre, 10.45. (10.45). — január 9.30. (9.30). — szalonna 11.57. (11.57). — Sertészsír októberre 16.90. (16.90).		

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Faust. Bernal Gusztáv ma este folytatta vendégeit, mint Meszifé. Talán ezzel be is fejezte budapesti szereplését. Ma sem győzött meg bennünket egyébről, mint arról, hogy muzsikális ember. Tenorhadjó hangja ma még inkább ártalmára volt, mint Rigoleto szerepénél. A mi pedig jatekát illeti, sajnos nélkülözött alakításából a diabolikus jellegét, a mely nélkül pedig igen ügyebar hogy egy kicsit gyöngye lehetett az a Mefiszto? Egyszóval: Bernal ur nem sok vizet zavart; ha szerződéséről volna szó, azt ellenelni volna kötelességünk, így azonban csak konstataciók közepességét. Az előadás egyébként is megelégedően sűrű volt. *Broulik,* Ney Hermia, *Palóczyné* nem igen adhatnak rivót egy Faust-előadásnak. *Takács* Valentinje emelkedett ki egyedül a mai előadásból, fényes, meleg baritonja kellemes megnyugást és gyönyörűséget szerzett a sok nyers és rikkoló szoprán és tenor között. A második és negyedik felvonás bekezdő kórusai megrémeltek az ószinte dícséretet. (c. n.)

Csókón szerzett völgény. A Vigszínház közeledését a könnyebb fajtájú énekes darabok felé, a miről sok-közösa hír szállongott már a nyáron, a mai este elég jól szolgált: *Fedák* Sárának első fellépte volt a Magyar Színházról való kiválasztása óta, *Szigeti József* Csókón szerzett völgényében. Az osdi darab, melyben csaknem két évtizeddel ezelőtt a legnagyobb magyar operett-szerző aratta még most is emlékezetes diadalát, jámbor naivságok keretében alkalmat nyújt arra, hogy egy igazi szubrett-telhetőség sokoldalú, hálás módon nyilvánuljon meg.

Egyetlen szerep kedvéért íródott az egész s ez a szerep a mai estére még új ötletekkel, új helyzetekkel toldozták-foldozták, bővítették. A cigánylányból paraszt menyecskévé, majd től fiúvá, gépiró-kisszónnyá, orfeumi énekesnévé és drámai szendvé átalakuló szerep ábrázolása oly nagy skáláját követeli a jellemfestő erőnek, az ötletnek, színnek, mozgásnak és beszédnek, hogy az, aki benne megállja helyét, már kitüntetéssel szigorított le a szubrett szerepköréből. Viszont az ily szerepek nem alkalmasak arra, hogy egyenletesen nyilvánuljon a színész tehetség s hogy a hallgatóságban arra mélyebb hurokat rezgessen meg, a melyek a tartós, nagy sikereket eredményezik. Színészi virtuozitás, vakmerő komédiázás ez csupán, de mindenütt meredkű ösvényen, nagy nehézségek közt. *Fedák* Sári kétségkívül elsőrendű tehetség az énekes színpadon. Mai bemutatkozásában érdekes és kitűnő részletek mellett pongyolások is voltak. Nem rójuk fel bűnét. A művészi önmérséklet hiányát bőven pótolja az igazi színész-értelem hatalmas pezsgése. Ha a *Sturm und Drang* az író karrierjében nemcsak megbecsülhető, de szükséges is, miért legyen éppen a színjátszás művészetében halálos bűn? E féktelen csapongást, melyből az igazi talentum ritka fényes csillanás, szívesebben látom a virágsgyök kizárásánál, melyből az igazi művészet fogásainál. *Fedák* Sári látására zulfalóság megtelt a színház nézotere. Orkánzerű taposkolt it-ott mérges piszögést nyomtak el. Páholokban és földszinten izgatottan, idegesen vitákoztak az emberek. A levegőben volt valami nyugtalanság, a mit az igazán érdekes színpadi események idéznek elő. Ennyi már magában véve elég, hogy *Fedák* Sári idejé vendégszerzésnek kezdett szép sikerének és sokat ígérnek itteljék. A Vigszínház művészdarája a főszerep keretét ragyogón alkotta meg. *Szeremi, Hegedűs és Nikó* Lina, egy vidéki ripacs-társaság mókáiában őszül humorral s tükelletes művészettel olyan negyedrét szerettek a nézőknek, hogy hetedik hálás lehet érte. (m. l.)

Blaha Lujza a Botyár kendőjében. Blaha Lujza asszony vasárnap délután játsza el utoljára *Abonyi* Lajos népszínművet. A helyi kendőjében Zsolt szerepét, a melyet 1876 óta halványan színeztet az Nepszínházban.

Kirek a Magyar Színházról. A sötét kamra e héten jubileus előadását ír. Szombaton kerül ugyanis *huszonötödik* színe az új ütéttel. Vasárnap délután is a sötét kamra körül színe, az előrehirdetett *Lotti* szerdészi helyett. — A színház személyzete már elkészült a *Második házasság* című bohózzal, amelynek a jövő hét folyamán lesz a bemutatója. *Sylvane* és *Frazer* darabjában főszerepe van *Borossnak* és *Ráthonyinak*, az utonnan szerződött tagok közül pedig *Hörváth* Paula, *Hajdu* Kamilla, *Faragó* Ölján és *Szomorj* Miklós mutatkoznak be. — Az énekes személyzet most a B. A. L. E. K. című francia operett repertoár készül. — Szorgalmasan folynak a próbák egy másik bohózzal: *Pierre Weber-Maingache* című darabjából is, melyet *Balkézról* cizmen *Heltai* János fordított magyarra.

A keskenyített színház megnyitása. *Kövesi* Albert jól szervezett társulatával szombaton nyitotta meg a keskenyített színházat. Beköszöntőül *Géczy* István és *Lampérth* Géza *Rodostó* című drámája került bemutatásra. A drámai társulat jelszóit tagjai: *Várdai* Jolán, *Ercköly* Károly, *Könyves*, *Morvai* és *Benedek*.

Sarah Bernhardt Németországban. *Sarah Bernhardt* október 27-én lép fel először a berlini Schauspielhauzen-ban *Fedora* című szerepében. A francia tragika tizenöt német városban vendégszerelpet tartatával, huszonhat estén, Berlinből Hamburgba megy társulatával, a hol november 3-án lép fel először a városi színházban.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

Felolvasó iskola. Hogy a felsőbb leányiskolák újabb, immár egy esztendő szervezőtével a leányoktatás ügye nincs megoldva, tanúsítja az alábbi eset. A belvárosi központi felsőbb leányiskola 5 és 6-dik párhuzamos osztályának egyikét leánygimnázium jelleggel felruházták. Megkérdezték a minisztert, hogy lehet-e ez? A miniszter feltételeken válaszolt: Ha a főváros tanácsa kötelezi magát, hogy az 5 és 6-dik osztály felé majd a 7 és 8-dik osztályt is beállítja, akkor lehet, ellenkezőleg nem. Ez a miniszteri döntés igazolja, hogy a felsőbb leányiskola ügye ma sem jutott düllőre. Lehetőségnek nyíltan olyan rendelkezést, melynek értelmében a felsőbb osztályok fele megmarad felsőbb leányiskolának, másik fele átalakul leánygimnáziummá. Ez felolvasó állapot. Már most arra vagyunk kíváncsiak, hogy a tanács mi álláspontot jut ebben a felolvasó ügyben. Tudósításunk a következő:

A székelyfőváros tanácsa, az idén augusztus hónapban arra kérte a közoktatásügyi minisztert, hogy a IV. ker. központi felsőbb leányiskolában az egyik V. és az egyik VI. osztályt latin-irányúvá alakítsa át. A miniszter, a ma érkezett válaszában kijelenti, hogy ezt mindaddig nem engedélyezheti, a míg a tanács kötelező nyilatkozatot nem tesz arra nézve, hogy a latin-irányú két tanfolyam két felső (VII. és VIII.) osztályt is szervezi. A mi pedig azt illeti, hogy vajon lehetséges volna-e a székelyfővárosi két központi felsőbb leányiskola alsó négy osztályát polgári leányiskolává alakítani, úgy, hogy ott a francia nyelvet is tanítsák, azok számára, a kik a további képzés tanfolyamát kívánják folytatni, — erre azt felele a miniszter, hogy a felsőbb leányiskolák, ilyen módon át nem alakíthatók, mert a polgári leányiskolává való átváltás után ugyan lehetséges, de az alsó négy osztály nélkül való, tovább képzés tanfolyamát álló csonka felsőbb leányiskola felállítását és fenntartását egyáltalában nem engedélyezhető. De különben is, a felsőbb leányiskola központosított jelleggel bír, a mely tanintézetnek felső osztályt felállítani a négy alsó osztály nélkül épp úgy nem lehet, valamint ez a központosított iskoláról szóló 1883. XXX. t. cz. 2. §-a a gimnáziumokra és reáliskolákra nézve megtiltja.

A fővárosi iskolaszéke.

A választási bizottságok. — A fővárosi igazoló választmány fontos ülést tartott *Mérov* János előktele alatti, hogy az iskolaszéki választások dolgában határozzon és elrendelje a szükséges intézkedéseket. A választmány mindenképp tudomásul vette dr. *Seregi*

Zoltán tanácsjegyző előadása alapján, hogy a VI. ker. és a X. kerületi tisztviselőtelep részére egy-egy új iskolaszéket statutált a fővárosi törvényhatóság, 30—30 rendes és 15—15 póttaggal, a III. ker. iskolaszéki tagok számát pedig fölemléte és pedig a rendes tagok számát 30-ról 40-re, a póttaggok számát pedig 15-ről 20-ra. Kimondotta a választmány, hogy az iskolaszéki választások napján október hó 23-át, csütörtököt állapítja meg. A szavazás reggel 8 óráig, este 8 óráig tart. Ezután a választási helyiségeket jelölték ki a választmány és megalkototta az egyes szavazatszédő küldöttségeket a következőképen:

I. ker.: úrbéli városrész. Szavazatszédő küldöttség: elnök: dr. Kiss Áron; helyettesek: dr. Brozik Károly; rendes tagok: Petri Ottó és Kereszter István; póttaggok: Frey Alajos és Hegedűs Lajos.

II. ker.: az előjáróság helyisége. Szavazatszédő küldöttség: elnök: Moldoványi Sándor; helyettesek: Ott Lajos; rendes tagok: Szabó M. Ferenc, Biscara Endre; póttaggok: Laumann József és dr. Mészáros József.

III. ker.: az előjáróság helyisége. Szavazatszédő küldöttség: elnök: Palotai Rezső; helyettesek: Láng György; rendes tagok: Birkel István, Christofoli Fortunat; póttaggok: dr. Goldberger Lajos, Eder Antal.

IV. ker.: a központi városrész tanácssterme. Szavazatszédő küldöttség: elnök: Morlin Imre; helyettesek: Frivaldszky Sándor; rendes tagok: Német Antal, dr. Eulenberg Salamon; póttaggok: dr. Kunz Jenő és dr. Rakovszky Géza.

V. ker.: az előjáróság helyisége. Szavazatszédő küldöttség: elnök: Unger Alajos; helyettesek: Stiller Mór; rendes tagok: dr. Brody Samu, dr. Nyír István; póttaggok: Semler Sándor és dr. Herzl Izidor.

VI. kerület: az érsek-utcai elemi iskola. Szavazatszédő küldöttség: elnök: dr. Szóhner Lajos; helyettesek: dr. Leitner Adolf; rendes tagok: dr. Rigócz Kálmán és Vielweg Lajos.

VII. kerület: Nyár-utcai iskolaépület. Szavazatszédő küldöttség: elnök: Paksy Béla; helyettesek: Lád Károly; rendes tagok: Beliczay Béla, Popper Mór; póttaggok: Ifj. Sprung János és dr. Kovács Béla.

VIII. kerület: Berzendi-utcai elemi iskola. Szavazatszédő küldöttség: elnök: Császár Jenő; helyettesek: dr. Ebner János; rendes tagok: Weinszisz Lajos, dr. Grauer Vilmos; póttaggok: Groszmann Miksa és Simonovics Béla.

IX. kerület: az előjáróság helyisége. Szavazatszédő küldöttség: elnök: dr. Wagner Géza; helyettesek: Hindy Kálmán; rendes tagok: dr. Springer Ferenc, Schuller Imre; póttaggok: Graf József és dr. Schneider Béla.

X. kerület: az előjáróság helyisége. Szavazatszédő küldöttség: elnök: Tóts László; helyettesek: Bálint Sándor; rendes tagok: Hoffhauser Gyula, Okolicsányi Gyula; póttaggok: Burg Ferenc és dr. Kremmer Antal.

Ennek megtörtéte dr. *Seregi* Zoltán tanácsjegyző ismertette dr. *Springer* Ferenc bizottsági tag beadványát, a melyben az igazoló választmány határozatot kéri arra nézve, hogy az iskolaszéki választmányokba a tantestület tagjai megválaszthatók-e vagy sem? Az igazoló választmány *Morzsányi* Károly és *Rácz* Károly felszólalása után kimondta, hogy az a kérdés csakis konkrét eset alkalmával lenne tárgyalható és így, miután elvi határozatot most hozni nem lehet, a kérdés tárgyalását mellőzi, annál is inkább, mert a közoktatásügyi miniszter és ennek alapján a főváros tanácsa és az 1876. évi 28. t. cz. 18. §-a alapján olyképp kívánják a jelenleg fennálló törvényt módosítani, hogy miután az iskolaszéki választmányokba a tantestület 2—2 tagját amennyi is kirendelik, — a tantestület tagjai megválaszthatók ne legyenek.

TÖRVÉNYSZÉK.

A szalkai mandátum. Az általános választás alkalmával a szalkai kerület *Jakabffy* Imre választotta meg képviselőjének. Ellenfeleknek, *Konkoly-Thege* Sándor párta petíciójával támadta meg a mandátumot, de ítéletközött nem került a sor, mert közvetlen a tárgyalás megkezdése előtt *Jakabffy* lemondott a mandátumáról. A július 28-iki második választásos ismét *Jakabffy* Imre győzött. Konkoly híve ezt a választást is megátáradta. A Kuria második választási tanácsa mára tüte ki a petícióját tárgyalást. Mindjárt a tanácskozás elején, dr. *Darvai* Fülöp, a megválasztott *Jakabffy* képviselője, ellenkérvényt nyújtott be; mire a kerényvezető meghatalmazottja, dr. *Konkoly-Thege* József arra kérte, a tanácsot, hogy a nagyteljesület ellenkérvényét át tanulmányozza véget, a tárgyalást halpnra halasztassák. A Kuria eleget tett ennek a kívánságnak.

Robbly panasz. A hírhedt vírómester ma azzal vádolta egykori kompánistáját, *Kóvér* Antal szabómestert, hogy az rajta uszorakodott. Mikor *Robbly* szorult helyzetben volt, egy ügyvéd közbejöttével telt, víróviskálójához társat keresett. *Kóvér* Antal vállalkozott, hogy társ legyen, meg pedig olyan föltételt melléte, hogy tekintet forintot ad a vállalkozás és ezért 6, tekintet nélkül arra, hogy miképp folynak a víróviskola ügyei, havi 50 forintot kap és ezenkívül 8% kamatot is fizet *Robbly* az összeg után. *Kóvér* Antal egy dr. *Bokay* János orvosprofesszor által ajánlt 2000 frtól szóló ellenében, és át adta a pénzét a vírómester — hanem ötszáz frtal kevesebbet. Különben — folytatja *Robbly* — neki nem is volt társra szükségem, csak pénzre; az egész ügyet csupán *ügyileg* volt, palástolása annak, hogy *Kóvér* a törvényben nem engedett kamatot szedhessen. *Kóvér* ez ellen tiltakozik; a a köztitkár létrejött szerződés a legkomolyabb volt; bizonyítja ezt az is, hogy a megállapodás-hoz híven, szabóüzletének kilenél között számos havat bevert a víróviskola számára. Egyébként *Kóvér*nek nincsen kára, mert a váltott dr. *Bokay* János minden szó nélkül beváltotta. A mai tárgyaláson *Agarostó* Péter elnököt, *Robbly* fontaltalva a vádját és még 830 frt megítélését is kérte a maga számára, mivel *Kóvér* annyival fizetett kevesebbet, mint a mennyi őt megilleti. A bíróság több tanut hallgatott ki és dr. *Polgár* alügyvéd vádbeszédét és dr. *Kisfalvy* R. védőbeszédét után *Kóvér* Antal hat heti fogházra ítélte. Ez ellen a vádlott fölébbszett.

A kegyelmes asszony ágonsa. Megírtauk hogy azokban a bűnpörökben, a melyek csalás miatt úgy *Török* Ferenccz, az elhalt társaszerény neje, született *Weér* Rózsa és ennek ügynöke, *Kovács* Ignácz elvöl folynak, az utóbbit letartóztaták. A vizsgálóbíró határozata ellen a legelő felebezéssel élt, de ma a törvényszék vádatanácsa, *Kiss* István bír előadása alapján, a további fogvatartást mondta ki s a felfolyomást elutasította.

SPORT.

A Lovaregyleti díj.

— Az ősi versenyek utolsó napja. —

A szokott melabus akkorddal végződtek az idén is az ősi loversenyek, a melyek elmúltával nyugalom és feledés költözik a csömöri-utj gyepre. Jövő tavasz színelenél a sport-izgalom, a melyeknek utolsó hullámai most Bécsben fognak összecsapni a loversenyező emberiség fejét fölött. A gyepről távozzon, a legtöbb szomorú tanulságokat visznek vagyon gyanánt magukkal, meg egy csöpp reményt, hogy jövőre jobban fogja őket a szerencse szolgálni.

A mai utolsó napon a Lovaregyleti díj sorsa dönt el. Csak négy ló indult a versenyben, a melyet *Macdonald* könnyen nyert meg a favorit *Vaga* ellen, míg a másik favorit *Mágnes* az utolsó helyen végzett. *Macdonald* mai győzelméig becses, *Nungum* dormio mellett őt kell legjobban háromévesünknek tartanunk.

A napot megnyitó eladók handicapjében *Garázda* győzött *Sweet Love* és *Jász* előtt, a kétféleké eladóversenyében pedig *Tullia*. De ezt diszkalifikáltak — a mi az Egyedi-istálló lovaival gyakran történik — és helyette *Condottiere*-t neveztek ki elsőnek. Az Egyedi-istállót azonban hamarosan kárpótolta a veséregést *Gray*, a ki *Galante* és *Cavatina* hátán egy-egy meglepő lovalagat produkált, nagy öröme folyton szaporodó híveinek, a kik immár akkor is megfogadnák ha seprűnyelen lovagolna. A II. oszt. eladóversenyét *Panovits* ur *Alfonso*-ja nyerte meg, az ügyes *Fries*-el nyergében, a favorit *Aha!* ellen. Egyéb nevezetésekre a napnak nem volt és a versenyek is hámulatosan korán, öt órákor fejeződtek be. A megkönnyebülés morájával távozott a közönség a turfrol, a mely pár hónapi szabadságot ad most neki vagyongyűjtés és a totalizátorforgalom emelésének szempontjából.

A versenyek részletes eredménye a következő: I. Eladók handicapja. 2000 k. 1600 m. Br. *Springer G. Garázda*-ja (lov. Dangman) első, *Sweet Love* (lov. Tural) második, *Jász* (lov. Huxtable R.) harmadik, futottak még: *Suave*, *Medicus*, *No good*, *Hoz* és *Vitéz*. Ítélet: *Másfél*-hosszal könnyen nyerve, négy hosszal harmadik. A győztesre ajánlat nem történt. Tot.: 10 : 26. Helyre: 50 : 72, 66, 114.

II. Kétféleké eladóversenye 2000 k. 1400 m. *Szemere M.* ur *Condottiere*-je (lov. Bonta) első, *Fortunatus* (lov. Russel) második, *Göndör* (lov. Lawton) harmadik, futottak még: *Veranda*, *Östökös*, *Thibet*, *Pikana*, *Probeweise*, *Vadoncz* és *Tullia* disqu. Ítélet: *Harom* hosszal nyerve. *Tullia*, mely erős küzdelem után fejhosszal nyert *Condottiere* ellen, ennek lovasa által nekilovaglás miatt emelt óvást folytán diszqualifikáltott. *Fortunatus* másodiknak és *Göndör* harmadiknak helyeztetett. A nekilovaglás nem lévén szándékos, *Tullia* lovasa nem lett megbüntetve. A győztesre ajánlat nem történt. Tot.: 10 : 30. Helyre: 50 : 76, 104, 136.

III. Lovaregyleti díj. 16.000 k. 2800 m. *Péchy* A. ur *Macdonald*-ja (lov. Tural) első, *Vaga* (lov. Barker) második, *Pázmán* (lov. Clemenson) harmadik, futottak még: *Mágnes*. Ítélet: *Két* és fél hosszal könnyen nyerve, tíz hosszal harmadik. Tot.: 10 : 26. Helyre: 50 : 70, 74.

IV. Nyeretlen kétféleké verseny. 3000 k. 1000 m. Egyedi I. ur *Galante*-je (lov. Gray) első, *Talvolta* (lov. Dangman) második, *Szellécsend* (lov. Tural) harmadik, futottak még: *Kioto*, *Hugon*, *Dost*, *Teja*, *Ikaros* és *Lo del loro*. Ítélet: *Erős* küzdelem után fejhosszal nyerve, öt hosszal harmadik. Tot.: 10 : 104. Helyre: 50 : 104, 66, 74.

V. II-od oszt. eladóversenye. 3000 k. 1000 m. *Petanovits* J. ur *Alfonso*-ja (lov. Fries) első, *Dallos* János (lov. Holmes) második, *Aha!* (lov. Tural) harmadik, futottak még: *Orgona*, *Camperdown*, *Tolmács*, *Torpedó* és *Cassandra*. Ítélet: *Félhosszal* könnyen nyerve, három hosszal harmadik. A győztes 5300 kmeért visszavásároltatott. Tot.: 10 : 101. Helyre: 50 : 114, 108, 72.

VI. *Welter-Handicap*. 3000 k. 2000 m. Egyedi I. ur *Cavatina*-ja (lov. Gray) első, *Hamlet* (lov. Krouzil) második, *Alesia* (lov. Adams) harmadik, futottak még: *Sabri*, *Tóporlyú* és *Cserhat*. Ítélet: *Erős* küzdelem után nyak-hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. Tot.: 10 : 40. Helyre: 50 : 98, 136.

VII. *Ertobágyi* agárverseny. Az országos agárász-szövetség október hó 22-én és következő napjain a hortobágyi pusztán agár-derbyt rendezett, melyre tizenegy tulajdonos 33 agarat nevezett be. — A rendező-bizottság, melynek elnöke baró *Podmaniczky* Géza elnök áll, a tulajdonosok, valamint lovak és kutyaik elszállásáról gondoskodott.

VIII. *Vivás*. A magyar atletikai club vívóiról szerződött, f. hó 15-től kezdve a club városi vívóterében (VIII. Esterházy-utca, Nemzeti Lovarda I. emelet) tartanak. Hetenként háromszor, hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 5—7-ig *Fracher* Róné, 7—9-ig pedig *Santelli* Italo mester ad vívókatást.

A közönség köréből.

SZÉNÁSY, HOFFMANN és TSA
— selyemáruházába —
Budapest, IV., Bécsi-utca 4. szám alá
44521.
A Párisban és Lyonen most megjelent selyem, borszem, cipke, himzett ruha és új ud megszok nagy választékban megérkeztek. — Többek között:
Moskórszöny . . . . . méterje 50 körül kezdve
Könyacszöny-ruha selyem 70
Damas-selyem 85
sz. stb.
Elismert szigorú soliditás.
Olcsó, de szabott árak.
Minták kívánatra készpénzsel küldetnek.
Guber János
Leghatóságosabb arzen-vas víz
Vörösvérnyeg, női hajók, ideg- és bőrbetegségek ellen stb.
Kapható az összes gyógyszerkereskedésben, gyógyszerárban és droguista-üzletekben. 42936

TÉLI-FÜRDŐKURA.

Termásvíz forrás, meleg káposztás forrás, szőlő- és szőlő-telep, 66k, tiszta, borogatóhely.
Zahony-ármagya, vízgyűjtőtelep, villany-fényfürdő stb. Olcsó és gondos ellátás. Csak, kőszvény, ideg-, bőrbeteg és téli-fürdőre felül kimerítő prospektust küld ingyen a Szt. Lukácsfürdő igazgatóságára, Budán. 42930

VASÁRNAPI ÚJSÁG

49-ik évfolyam.
A „Vasárnapi Újság”, a legrégebbi magyar szepirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap diszes kiállításban évenként több mint 130 iven, s több mint ezer képpel, a „Regénytár” című állandó melléklettel jelenik meg. Szerkesztő Nagy Miklós. Legújabbban *Mikszáth Kálmán* kitűnő írónak rendező főmunkatársára lett a „Vasárnapi Újság”-nak s *Kisvárdy* e *Iszba* fogja irni nagynevesztő szepirodalmi műveit

a valdó tényállás napjénre jön, olesó árakon tudhassanak bevásárolni. Minután a heremag-cseplés csak most jön teljes mértékben folyamba...

GAZDASÁGI HIREK.

A munkáspártár a Bácskában. Latovics Pál főispán Bácska értelmiségét megvele értekezletre hívja e hó 5-ére szombatra. Az értekezleten meg fogják beszélni azokat a módosztatokat, hogyan vonják be a kis emberek minél nagyobb kontingensét a Darányi embereszerítő intézménybe...

IPARÜGYEK.

Iparszoci tanulmányajta. A temesvári asztalosok ipar- és hitelviszkezetének tagjai Budapestre érkeztek. Ma délelőtt Steiner Ferenc országgyűlési képviselő vezetésével megkezdtek néhány ipari intézetet és gyárat. Az Iparművészeti múzeumban és a vele kapcsolatos Angol-képzőintézetben Radisich Jenő kalauzolta a vendégeket és szolgáit szakaszeri magyarázatokkal. Báró Fejérváry Géza, Temesvár egyik kerületének képviselője és Láng Lajos kereskedelmi miniszter, a szövetkezet támogatója előtt, testületileg fogmak tisztelgett.

KÖZLEKEDÉS.

Német-Palánka állomás megnyitása. A Duna-Gőzhajózási Társaság közli, hogy Német-Palánka állomást az áru-forgalom számára, e hó 20-án ismét megnyitja.

Dobruvica hajóállomás érintése. A Magyar Folyam- és Tengervízjárati Társaság igazgatósága közli, hogy hajói folyó hó 14-től kezdve Dobruvica szerb partjál állomást ismért érintik és hogy ezzel az állomással egy áru-, mint a személyforgalmat ismért felvette.

SORSOLÁS.

Osztyáltársorsjáték. A mai húzósan a következő főb nyereeményeket sorsolták ki: 10000 koronát nyertek: 91389.

5000 koronát nyertek: 25548 26056 94570 99170. 2000 koronát nyertek: 5961 9528 11113 12037 19639 21745 23457 34524 41549 43007 45089 61021 64321 55568 57858 69069 70791 70874 74404 77988 79690 94739 95798 97606 98199.

1000 koronát nyertek: 2514 6760 8555 11735 12082 13001 15390 6644 17294 17563 17569 23236 23449 28510 30629 31919 32296 34209 38491 41656 42209 43126 44646 51107 60000 65427 76856 82418 84554 87735 88610 88731 91424 91679 94441 97841.

500 koronát nyertek: 3268 3531 6389 8403 8978 10387 11176 11177 13029 13843 15949 22068 24389 27683 28086 31269 31373 31861 34940 36326 37077 37818 40166 40627 42393 43168 45696 48462 52339 55784 57782 58645 58872 58950 59251 64139 67110 76220 76923 77121 78163 80853 80903 81459 83362 84584 91691 91977 93635 93739 93245 94884 97521 98773.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A Kulpa folyó hajózatása. Károlóvörösből jelentik lapunknak: Darányi földmívelésügyi miniszter rendelkezése Fekete Zsigmond min. tanácsosa a folyócsatornázási osztály vezetője a Kulpának Karolyvárostól Brodjuig való hajózatórá tétele érdekében helyszíni tanulmányokat vezetett. A munkálatot két mérnök és két napidíjas műegyetemi hallgató végezte. A tervezett csatorna a Kulpa folyó 135.950 km. hosszban vettétek fel. A folyónak jellegzetesebb helyeinél vizlátrajzok készülték. A mintegy 136 km. hosszú szakaszon 144 mederkeresztmetszést vettétek fel. A legkisebb vizet igen megközelítő lefolyó viz fixizototott. Ugyanilyen fővölteket készülték a Dobra folyón 22 és a Kulpica folyón 4 km. hosszúságban. A felvételek megkezdésére a Kulpa folyón, a beljébe torkoló Dobra, Kulpica és Korana folyókra több sebességi, illetve árammérőket eszközöztétek. Ezenkívül több nagyobb fényképfelvétel is eszközöztétek.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság-nál 1902. évi szeptember havában 4.398.607 korona tőkérrel szóló életbiztosítási ajánlat nyújtották be, melyből 3.724.011 korona biztosítási tőkérrel szóló lett kötvény-kilátás által elintézve. 1902. évi január elsejétől 46.999.657 korona tőkérrel szóló életbiztosítási ajánlat lett kiterjesztve és 39.107.080 korona tőkérrel szóló kötvény lett kiállítva. A folyó évi január elseje óta bekövetkezett halálesetek folytán 2.186.775 korona biztosításról szóló kár lett bejelentve. Múlt év december 31-dikéig 273.763.531 korona biztosított tőkérrel és 658.509 korona életjáradékáról szóló 85.336 életbiztosítási kötvény volt érvényben, melyre 76.690.999 korona gyűjtött díjtartalék van kimutatva. Életbiztosítási károk ezimén az 1901. évben 3.178.889 korona lett kifizetve, míg a társaság alapítása óta (1857) az évenként közzétett kimutatások szerint az összes biztosítási ágazathoz előfordult károkért 383.012.816 korona összeg fizettetett ki.

Arverések. A Gőzmozgató Berthely Árpád ingóságai VIII. kerület Baross-utca 64. október 15. dr. Hankovszky Zoltán ingóságai VIII. kerület Lőzsef-körút 77. október 15. dr. Langfelder Béla ingóságai X. kerület Belső-Iszterbeny-utca 16. október 15. Kubik Katalin ingóságai IV. kerület Zöldá-utca 4. október 30. dr. Áusterlitz Samu ingóságai VIII. kerület Gyöngyvirág-utca 8. október 30. dr. Imre János ingatlana a budapesti törvényszék-nél (V. ker. Alkotmány-utca 22. földsz. I.) november 29. dr. Diamant Lipót ingóságai I. kerület Erzsébet-ter 3. október 15. dr. Előd Lajos ingóságai VIII. kerület Gyöngyvirág-utca 8. október 23. dr. Balassa Béla ingatlana az I-III. kerületi járásbírósnál II. kerület Fő-utca 77. I. 10. október 31. dr. Takács István ingóságai VII. kerület Konrád-utca 37. október 15. dr. Róth Frigyes György ingóságai X. kerület Soroksári-utca 49. október 15. dr. Cserecsics Dávid ingatlana az újbudai törvényszék-nél október 15. A vidéken. Bencze István ingóságai Ór-Szent-Miklósok október 15. dr. Holló Áron ingóságai Harmacok (Rimacsok) október 16. dr. Tuli János ingatlana Kispeszt községében november 10. dr. Esch et Co. cég ingóságai Pozsonyban október 30. dr. Özv. Bauer Ignác ingóságai Debreczenben október 23. dr. Csekő Imre ingatlana a veszprémi törvényszék-nél november 10. dr. Hanek István ingatlana Kispeszt községében október 21. dr. Pincze József ingatlana Széplak (Tenke) j. községében november 6. dr. Bercsán P. Anré ingatlana Sebesköz (Szászváros) j. községében november 4. dr. Dörner Pál ingatlana a lipői járásbírósnál október 25. dr. Csokay Rudolf ingatlana az

alsó-lendvai járásbírósnál november 4. dr. Mihályfi Jakab ingatlana Budafok községében november 4. dr. Glück Dávid ingóságai Lőcsén (főb. j.) október 21. dr. Weiner Vilmos özv. és fia cég ingóságai Pozsonyban október 21. dr. Ádám Albert ingóságai Bácsopolyán október 22. dr. Bajás M. ingóságai Orsován október 17. dr. Thury Mihály ingóságai Karcagán október 15. dr. Gerenday Mária ingatlana a bonyhádi járásbírósnál november 3.

A BUDAPESTI ÁRU-ÉS ÉRTÉKTŐZSDE. Gabonatózsdé.

A gabonatózsdén ma némileg megváltozott a helyzet, ami mindannyiszor le szokott következni, valahányszor a malmok nincsenek abban a kényszerhelyzetben, hogy megfogott készleteiket pótolni kénytelenek. Ma rendkívül tartózkodóan viselkedtek s noha a kínálat sem sűrűs, sem nagy nem volt, a tulajdonosok mégis engedelményre kényszerítettek; szóval: ma ok ke-rehettek felül. Minthogy a tulajdonosok erre csak nagy nehezen voltak rábírhatók, nagy és élénk forgalom természetesen nem fejlődhetett s a leg-utóbbi napok mérsékelt forgalmánál is jóval szűk-mederben mozgott. A készáru-piaczon beállt változás az irányzatnak ellanyhulása a határ-időzlettel is kedvezőtlenül befolyásolta s az irány-zat itt is ellanyhult és az árak alább szálltak, kivéden zabot és tengerit, mely szilárd maradt. Különösen a mi a tengerit illeti, nincs is egyelőre kiáltás arra, hogy lanyhuljon, mert a kukoricza-termes az ide nem mecsak nálunk túltit ki rosszul, hanem Romániában is, tehát abban az ország-ban, melynek kukoriczatermése befolyással szokott lenni az árak alakulására. Romániából a többi kőzt azt jelentik, hogy az idei termés nagyrészt rossz minőségű. Ugy mennyiségre, mint minőségre nézve valamivel jobb volt a termés a dunamenti vidékeken, csakohgy ott is a tártar-tanak, hogy a tél folyamán nem fog-e a minőség romlani.

Készáru-piaczon ma a malmok nagyon keveset vésároztak, ugy, hogy összesen 25000 mm. buza kelt el és pedig hajórl 5 fillérel, vasútról gyengébb minőségben 7 és fél fillérel alacsonyabb áron. A rozs irányzata nyugodt volt; zab és tengeri tartott. — Elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 81.8 k. 7.87 és fél k., 2000 mm. 82 k. 7.85 k., 1060 mm. 82 k. 7.80 k., 300 mm. 81.5 k. 7.80 k., 100 mm. 80 k. 7.47 és fél k., 200 mm. 79.5 k. 7.47 és fél k., felső, sárga, 500 mm. 81 k. 7.75 k., 100 mm. 81 k. 7.75 k., 300 mm. 80 k. 7.75 k., 200 mm. 78.5 k. 7.50 k., mind három hónapra. Pestmegyei: 400 mm. 80 k. 7.65 k., 150 mm. 80 k. 7.45 k., sárga, 100 mm. 80 k. 7.70 k., sárga, 100 mm. 79.9 k. 7.55 k., mind három hónapra. Zentai: 1000 mm. 77 k. 7.57 és fél k., három hónapra. Adai: 2000 mm. 77.8 k. 7.55 k., három hónapra. Ó-Kaniszi: 1400 mm. 78 k. 7.52 és fél k., három hónapra. Pancsovai: 620 mm. 78k. 7.32 és fél k., három hónapra.

Rozs. 400 mm. 6.47 és fél k., 2900 mm. (szerb) 6.10 kor., mind három hónapra, 300 mm. 6.45 k., 500 mm. 6.40 k., 450 mm. 6.40 kor., 200 mm. 6.37 és fél k., 100 mm. 6.37 és fél k., készpenzítés mellett, paritásra.

Arpa: 200 mm. 5.55 kor., 250 mm. 5.50 kor., készpenzítés mellett. Zab: 100 mm. 6.10 k., 200 mm. 6.05 k., 100 mm. 6.05 k., 100 mm. 6 kor., mind készpenzítés mellett.

Tengeri: 500 mm. 6.31 kor., 400 mm. 6.30 kor., ab Kóhanya, 300 mm. 6.27 és fél k., 400 mm. 6.25 kor., 300 mm. 6.25 kor., mind készpenzítés mellett. Az árak koronáértékben értendők 50 kg.

A határidőzlet lanya irányzattal folyt le. — Kötettek:

Délutáni forgalom: Buza októberre 7.23, 7.22, 7.25, 7.17 k. Buza áprilisra 7.30, 7.30, 7.24, 7.26 k. Rozs októberre 6.32, 6.32, 6.32 k. Rozs áprilisra 6.42, 6.43, 6.33, 6.35 kor. Tengeri májusra 5.70, 5.64 k. Zab októberre 5.87 k. Zab áprilisra 6.07, 6.06, 6.08 k.

Déli 1 óra 30 perczok záródnak: Magyar buza októberre 7.18-7.19 Buza októberre 7.18-7.19 Buza áprilisra 7.25-7.26 Rozs októberre 6.26-6.27 Rozs áprilisra 6.35-6.36 Tengeri októberre 6.04-6.05 Tengeri májusra 5.67-5.68 Zab októberre 5.68-6.07 Zab áprilisra 5.68-6.07 Képosztá-repece augusztus 11.70-11.80

Délután 4 óra 30 perczok záródnak: 1902. októberi buza 7.19-7.20 1903. áprilisi buza 7.25-7.26 1902. októberi rozs 6.27-6.28 1903. áprilisi rozs 6.35-6.36 1902. októberi zab 5.87-5.88 1903. áprilisi zab 6.07-6.08 1903. májusi tengeri 5.62-5.63

Gabona-és lisztforgalom.

Az 1902. évi október hó 12. esti 6 órátl 13. esti 9 óráig Budapestre.

Table with 4 columns: Áru megnevezése, Hozzájárulás, Hozzájárulás, Hozzájárulás. Rows include buza, rozs, árpa, zab, tengeri, repce, liszt, korpa.

Table with 4 columns: Áru megnevezése, Hozzájárulás, Hozzájárulás, Hozzájárulás. Rows include buza, rozs, árpa, zab, tengeri, repce, liszt, korpa.

Table with 4 columns: Áru megnevezése, Hozzájárulás, Hozzájárulás, Hozzájárulás. Rows include buza, rozs, árpa, zab, tengeri, repce, liszt, korpa.

Table with 4 columns: Áru megnevezése, Hozzájárulás, Hozzájárulás, Hozzájárulás. Rows include buza, rozs, árpa, zab, tengeri, repce, liszt, korpa.

Table with 4 columns: Áru megnevezése, Hozzájárulás, Hozzájárulás, Hozzájárulás. Rows include buza, rozs, árpa, zab, tengeri, repce, liszt, korpa.

Table with 4 columns: Áru megnevezése, Hozzájárulás, Hozzájárulás, Hozzájárulás. Rows include buza, rozs, árpa, zab, tengeri, repce, liszt, korpa.

Table with 4 columns: Áru megnevezése, Hozzájárulás, Hozzájárulás, Hozzájárulás. Rows include buza, rozs, árpa, zab, tengeri, repce, liszt, korpa.

Table with 4 columns: Áru megnevezése, Hozzájárulás, Hozzájárulás, Hozzájárulás. Rows include buza, rozs, árpa, zab, tengeri, repce, liszt, korpa.

Table with 4 columns: Áru megnevezése, Hozzájárulás, Hozzájárulás, Hozzájárulás. Rows include buza, rozs, árpa, zab, tengeri, repce, liszt, korpa.

Sertészsír ma ismét valamivel drágább lett s 50 kilogrammonként 77.50 koronán kelt.

Nyers szeszjegyzése: Budapestben 37.50 k. pénz, 38 k. áru, vágóvívi állomásokon 35.50 k. pénz, 36 k. áru, kassa-oderbergi állomásokról 34.50 k. pénz, 35 k. áru.

Értéktőzsdé.

A tőzsdé helyzetén mi sem változott. A forgalom ma is néhézkesen fejlődött, a hangulat pedig a nagyfokú biztelenség hatása alatt nyomott volt. Nemzetközi értékek közöl mérsékelt kínálat mutatkozott a két hitel- valamint osztrák-magyar államvasút részvényekben, árfolyamuk 2-2 koronával csökkent. A helyi értékek piacán csupán budapesti közúti vasúti részvény került ne-gyobb tételekben előtérbe, mire jegyzésük 3 ko-ronával alább szállt, különben pedig nyugodt volt a hangulat. Élenk vételdek nyilvánult ma ismét a salgótarján közszémbánya részvényében, ugy, hogy árfolyamuk 4 koronával emelkedett.

Előzsdé.

Az előzsdé üzlettelennel folyt le. — Kötettek: Osztrák hitelrészvény 684.25-683.75, osztrák-magyar államvasút 713.50-713.25. 11 óra 15 perczok záródnak: Osztrák hitelrészvény 684.25-684.50, magyar hitelbank 723.50-724, magyar leszámloló- és pénzváltóbank 457-458, magyar ipar- és kereskedelmi bank, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 476.50-477, osztrák-magyar államvasút 713.50-714, déli vasút 77-78, rimamurányi vasút 491-491.50, magyar korona-járadék 97.80-97.95, közúti vasút 622-623, városi villamos vasút 328-328.50.

Déli tőzsdé.

A déli tőzsdén alig változtak az árfolyamok, a hangulat kedvetlen maradt. — Kötettek: Osztrák hitelrészvény 684.25-683.75, magyar hitelbank 724-723, magyar leszámloló- és pénzváltóbank 457-458, magyar ipar- és kereskedelmi bank, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 476, osztrák-magyar államvasút 713.50-714, déli vasút 77-78, rimamurányi vasút 491-491.50, magyar korona-járadék 97.80-97.85, közúti vasút 622-623, városi villamos vasút 328-328.50.

1 óra 30 perczok záródnak:

Osztrák hitelrészvény 683.75-684, magyar hitelbank 723-723.50, magyar leszámloló- és pénzváltóbank 456-457, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 476-477, osztrák-magyar államvasút 713-713.50, déli vasút 76-77, rimamurányi vasút 491-491.50, magyar korona-járadék 97.80-97.85, közúti vasút 620-621, városi villamos vasút 328-328.50.

Fránium-üzlet:

Dijbírlizások: Osztrák hitel-ban holnapra 4-5 k., nyolcz napra 10-12 k., október végére 14-16 korona.

Utózsdé.

Az utózsdé bányádt volt. — Kötettek: Osztrák hitelrészvény 683.75-683.75, magyar hitelbank 720-723.50, osztrák-magyar államvasút 713-712.50.

4 óraker záródnak: Osztrák hitelrészvény 683.75-683, magyar hitelbank 723.50-723, magyar leszámloló- és pénzváltóbank 456-457, magyar ipar- és kereskedelmi bank, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 476-476.50, osztrák-magyar államvasút 712.50-713, déli vasút 76-77, rimamurányi vasút 491-491.50, magyar korona-járadék 97.80-97.85, közúti vasút 620-620.50, városi villamos vasút 328-328.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

A gabonáuzlet irányzata ma lanya volt. Kész buza 5-7, fillérel, rozs 5 fillérel ocsódban kelt. Határidőre gyengült, mert a malmok leg-sűrűsebb szükségletüket fedezték. — Kötettek: buza öszre 7.32-7.31 k., buza tavaszra 7.42-7.41-7.42 k., rozs öszre 6.65-6.63 k., rozs tavaszra 6.70-6.63 k., zab öszre 6.31 k., tengeri szeptember-októberre 6.53 k.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, október 14. (Az Egyetértés távirata.) Newyorkból kedvezőbb tudósítások érkeztek, de az itteni előzsdére semmi hatásuk sem volt, s a spekuláció, melyet a Balkán föl emesényei és a helypolitikai helyzet nagyon nyugtalanít, nagyobb realizácósokat eszközölt, minek követke-zében az árfolyamok nagyobb mértékben hanyat-lottak. A forgalom ma is nagyon gyenge volt. A járadékok és valuták nem változtak.

11 óraker záródnak: osztrák hitelrészvény 683.75, magyar hitelbank 723, Länderbank 394, osztrák-magyar államvasút 713.25, déli vasút 77.50, elbavölgyi vasút 462, alpezi bánya 370.50, dohány —, rimamurányi-vasút 491, májusi járadék 100.80, magyar korona járadék 97.80, török sors-jegy 113.50, német birodalmi márka 117.06, dohány —.

Bécs, okt. 14. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjáradék 120.10, tizni és szeg. kolcs. sorsjegy 160.90, magyar vasutközössen ezüsten —, magyar leszámloló- és váltóbank-részvények —, rimamurányi vasút 491, magyar cukoripar —, osztrák földhitel —, dohány —, osztrák magyar államvasút 714, déli vasút 77.50, elba-völgyi vasút 462.50, alpezi bányászrszvény 370, rimamurányi-vasút 491, májusi járadék 100.80, magyar korona járadék 97.80, török sors-jegy 113.50, német birodalmi márka 117.06, dohány —.

Bécs, okt. 14. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2%-os papírjáradék 100.80, 4%-os osztrák arany- és osztrák hitelrészvény 150.60, osztrák hit-sorsjegy 428, angol osztrák bank —, bécsi Bankverein 455, osztrák-magyar bank 15.86, déli vasút 77.25, dunagőzhajózási tár-sulat 919, dohányrészvény 326.50, es. kir. vezrt arany 113.6, német bankváltók 116.32, 4.2%-os ezüst járadék 100.60, osztrák korona-járadék 100.25, 1864. sorsjegy 250, osztrák hitelintézeti rész-vény 683.25, Union-bank 598, osztrák Lán-derbank 396, osztrák-magyar államvasút 712.75, elbavölgyi vasút 462, alpezi bányászrszvény 370, 20 frankos arany 19.07, londoni váltóár 229.40, Lipótkőb —, üzletelen.

Bécs, okt. 14. (Tőzsdéi tudósítás.) A tőzsdé eleinte kedvetlen volt. A hengermeté-gyűlések árleszállításai a kohóerzékenység gyengülé-ke ellenben szénrészvények ártárlok arra az essen hi valatos jelentésre, hogy a francia sztrájtörlet számára nagy fogyasztás reményé-ben élénk a kereslet. Bankértékek irányzata nem egységes. Belldői járadékok szilárdak. Vasutak-ban a forgalom néhézkes. Később az árfolyamok tartótlak magukat, mert Londonban javult az amerikai értékek állása. Magánkamatláb 2 1/2%.

Zárlatok jegyzetük: 4.2% papír-járadék 101.10, 4%-os osztrák arany- és aranyjáradék 102.90, ma-gyar korona-járadék 98.50, osztrák-magyar áll-amvasút 153.40, bécsi váltóár 85.40, Disconto Commandit 187.90, ált. vilamosg. Edison 167.75, gelsenkircheni 173.60, Laura-kőhő 201.25, 4.2% ezüstjárdék 101.30, 4% magyar aranyjáradék 101.50, osztr. hitelrészvény 215.60, déli vasút 90, orosz bankjegyek 216.35, 4% új orosz kassza 97.25, olasz járadék 102.25, dynamit-truzst 167.40, har-peni 169.75, szilárd.

Frankfurt, okt. 14. (Zárlat) 4.2% papír-járadék 101.20, 4% osztr. arany-járadék 102, Magyar korona-járadék 98.50, Osztrák-magyar bank 114.40, Déli vasút részvény 20.20, Elbavölgyi vasút —, Londoni váltóár 204.50, Bécsi Bankverein 115.20, Villamos-részvény 125, —, 3% m. arany kölesón 87.20, 4.2% ezüst-járdék 101.05, 4% magyar arany-járadék 101.45, Osztr. hitelint. rész. 215.80, Osztr. m. áll. vasút 153.50, Észak-nyugati vasút —, Bécsi váltóár 85.416, Párisi váltóár 81.35, Alpezi bányarészv. 187 szilárd.

Frankfurt, okt. 14. (Esti tőzsdé.) Osztrák hitel-részvény 215.75, déli vasút —, Disconto Comman-dit 188.10, berlini Handelsgeellschaft. —, harpeni 169.50, Osztr. m. államvasút —, Laurakőhő —, német bank —, drezdai bank —, olaszjáradék —, hibernia 174.50, csendes.

Hamburg, okt. 14. (Zárlat) 4.2%-os ezüstjárdék 101.90, sorsjegy —, déli vasút 20.24, 4%-os osztrák aranyjáradék 102.75, osztrák hitelrészvény 215.70, osztrák-magyar államvasút 153.50, olasz járadék 103, —, 4%-os magyar aranyjáradék 101, —, csendes.

Páris, okt. 14. (Az Egyetértés tudósítójának távirata.) 3 óra 40 perczok záródnak: Osztrák-magyar államvasút —, 4%-os osztrák arany-járadék 102.95, 3%-os francia járadék 100.15, Ottóman bank 590, 3/4%-os francia járadék 101.40, alpezi bányászrszvény —, déli vasút —, 4%-os magy. aranyjáradék 103, —, német bankrészvény 107.50, olasz járadék 102.65, francia tőzsdéz. jár. —, osztrák föld-hitelintézeti részvény 12.94, török dohányrészvény 359, szilárd.

London, okt. 14. (Zárlat) Angol consol 93 1/2, Spanyol járadék 87, 4%-os magyar aranyjáradék 101.50, 4%-os rupia 6 3/4, leszámloló- és kamatláb 3, bécsi váltóár 12.21, déli vasút 3/4, olasz járadék 102 1/4, 4%-os osztr. aranyjáradék —, Canada pacific vasút 137, ezüst 2 3/4, szilárd.

London, okt. 14. Angol consol 93 1/2. Hamburg, okt. 14. Kávé októberre 30.50 decemberre 31, márciusra 31.75, májusra 32.50, fillér klónként. Prága, okt. 14. Nyers cukor Auszighan azonnal szállítva 19.50 k. új csapagnera —, k. novem-ber-decemberre 19.55 k. finomított kész áru Prágában 84 k.

Hamburg, okt. 14. Nyers cukor októberre 14.20, novemberre 14.30, decemberre 14.45, janu-árra 14.90, februárra 14.75, márciusra 14.90, áprilisra 14.90, májusra 15, —, júniusra 15.10, júli-usra 15.25, augusztusra 15.40, szeptemberre 16.55, mártka.

Borsózló, okt. 14. Buza helyben 15.70, sárga buza helyben 15.60, rozshelyben 13.80, zab hely-ben 13.70, repece helyben 20.30, tengeri 14, —.

101.50, osztr. hitelrészvény 215.60, déli vasút 90, orosz bankjegyek 216.35, 4% új orosz kassza 97.25, olasz járadék 102.25, dynamit-truzst 167.40, har-peni 169.75, szilárd.

Frankfurt, okt. 14. (Zárlat) 4.2% papír-járadék 101.20, 4% osztr. arany-járadék 102, Magyar korona-járadék 98.50, Osztrák-magyar bank 114.40, Déli vasút részvény 20.20, Elbavölgyi vasút —, Londoni váltóár 204.50, Bécsi Bankverein 115.20, Villamos-részvény 125, —, 3% m. arany kölesón 87.20, 4.2% ezüst-járdék 101.05, 4% magyar arany-járadék 101.45, Osztr. hitelint. rész. 215.80, Osztr. m. áll. vas

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szöveg... TELEFON 706.

E hirdetés rovatban minden szöveg... TELEFON 706.

Bérmentes levelező lapok kis hirdetések... A hirdető közönség... Kohn Gyula... Weill Vilmos...

Nevelőnőket 500 frtot... Wernli fegyverek... Blum Sándor... Gazdasági... Használt bútorkok...

Nevelőnőket... Wernli fegyverek... Blum Sándor... Gazdasági... Használt bútorkok...

Oleso arany és ezüst eladás... Meglátja hogy igazunk van... Tüdő-betegeknek... Folyamodók...

BUTOR... részletfizetésre... VARGA IGNACZ... Budapest, Károlyi-utca 21.

Eisler és Vértés... BUDAPEST, Andrassy-ut 41. szám... Meidinger-kályhákban... szellőzőcsövek...

E héten... 140 csm. széles kosztüm-szövetek... Hymalaja esik Zibelen... Nagy választék...

Faeladási hirdetmény... Az apatini m. kir. erdőhivatal... 86618 szám. 1902.

Felhívás!... Mielőtt a földbirtokos... Budapest, IX. Lónyay-utca 15.

Meidinger Kályhagyár... Ehrlich J. és H. Budapest, IX. Lónyay-utca 15.

Pályázati hirdetmény... Az alulírott igazgatóság... Budapest, Ujvilág-utca 21.

Hirdetmény... Budapest központi vásárcsarnok... Weiner Mátyás...

Butorok... Részletfizetésre... Budapest, VI. Teréz-körút 8. sz.

Zola Emil regényei... Az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai... ZOLA EMIL... A HÁROM VÁROS: Lourdes, Róma, Páris.

Titkos betegségek... Dr. KA J D A C S Y... Budapest, Kigó-utca 5. sz.

Férfiak ingyen kapnak... CAMMI... Budapest, Kerepesi-ut 32. M.

DR. FABINYI... titkos betegséget... Budapest, Erzsébet-körút 12. szám.

Megjelent... 1901. évi törvények Gyűjteménye... Lampel Robert-tele (Wodianer F. és Fiai)

Hasmenést... HEIN JÁNOS... Budapest, VIII. Csömör-ut 93.

HOLLANDI... életbiztosító részvénytársaság... Kivonat a díjtáblázatból.

Teljes Petőfi kiadás 1 kor-ért... Budapest, Kerepesi-ut 32. M.

Arverési hirdetmény... Budapest, 1902. október 6-án.

Magyar-Horvát-Tengeri Gőzhajózási Részv. Társ. Fiumében... Fiumén át vezet a legrovidebb út...

HOLLANDI... életbiztosító részvénytársaság... Referenciákat...

Nyomatott a Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság kőrforgógepein.